Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منځني ختيځ لوبغاړی

(په منځني ختيځ او سيمه کې د قاسم سليماني رول، د سليماني وژنه او غبرګونونه،
له سليماني وروسته د سيمې او منځني ختيځ وضعيت)

ليکوال: عزيزاحمد (فضلي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم	:	د منځني ختيځ لوبغاړی
ليکوال	:	عزيزاحمد (فضلي)
خپرندوی	:	د ستراتيژيکو او سيميزو مطالعاتو مرکز
ډيزاين چارې	:	سمع الله عتيد
د چاپ کال	:	۱۳۹۸هـ ش / ۲۰۲۰م
چاپ وار	:	لومړی
چاپ شمېر	:	۱۰۰۰ ټوکه

0764732929/ 0749575007

د چاپ بشپړ حقوق يې له ليکوال سره خوندي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړليک

سرليک — مخ

د پيل خبرې: 7

قاسم سليماني څوک وو: 10

پيدايښت: 10

نظامي ژوند او تجربه: 10

د قاسم سليماني د وژلو په تړاو غبرگونونه: 21

روسيه: 21

چين: 21

اسرائيل: 22

سوريه: 22

پاکستان: 22

عراق: 22

(c) ketabton.com: The Digital Library

امریکا: 24
ملګری ملتونو : 25

افغانستان:...25
ا رګ: 26
د ولسمشر دوهم معاون سرور دانش: 26
کرزی: 26
اجرائیه رئیس عبدالله عبدالله:..27
عطامحمد نور: 27
محمد محقق: 27
رحمت الله نبیل: 27
حنیف اتمر: 28
ایران: 28
قدس ځواکونه څوک دي او څه کوي:..32
قُدس د ایران تولې متحدې نیابتي ډلې کنټرولوي:.......................................33
د قدس ځواکونو ماموریت:..34

اوس وخت کې د دې ډلې ماموریتونه: 34
لبنان: 34

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوريه: 34
عراق: 34
يمن: 35
افغانستان:...35
د غزې ترانګه: 35
قدس ډله د سپاه او اطلاعاتو وزارت د کار د وېش محصول ده: . . .
35...
د قاسم سليماني د قدس ځواک:.................................40

د قدس ډلې د نوې قوماندې اصلي هسته: 41
د قدس ډلې په و ړاندې ننګونې څه دي:..........................43
د سپاه پاسدا رانو لخوا دا وکراينې الوتکې راغورځول:...............45
د ا وکرايني الوتکې د ويشتلو پر وړاندې د ا وکراين حکومت غبرګون:
46...

د سليماني وژنه، د ايران انتقام او سيمه د يو بل بحران په لور: 47
ايران مجبور دی غبرګون وښيي: 48
د امريکا د حداکثر فشار پاليسي: 48
د ايران ستراتيژي: 49
د امريکا او ايران ترمنځ مخامخ جګړه: 50

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سلیماني وژنه او افغانستان: 52
افغانستان ته ځینې متوجه احتمالي ګواښونه:...........................53
که جګړه ونښلي ، زموږ ګټه به څه وي: 55
افغان حکومت باید څه وکړي: 57

د قدس ځواکونو نوی قوماندان اسماعیل قاآني: 58
بامیانو ته د قاآني د تګ ادعاوې: 61
قاآني به د سلیماني په څېر اغېز ولري: 62
اخیځلیکونه:..63

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیل خبرې

ایران یو له هغو هېوادونو څخه ده چې مورږ ورسره ګډه پوله، مذهبي، کلتوري، اقتصادي او سیاسي مشترکات لرو، ایران د هغو هېوادونو څخه دی چې زمورږ په هېواد کې له بل هر ګاونډي هېواد څخه زیات دخیل دی، د نوموړي هېواد په ملکي او نظامي برخو کې بدلون په مستقیم او غیر مستقیم ډول زمورږ پر هېواد او سېمې باندې اغیزه لري.

د ایران د وسلوال پوځ(سپاه)کې یو ډېر لوی او مهم بدلون په بغداد کې د امریکایي ځواکونو لخوا د قدس ځواکونو د قومندان جنرال قاسم سلیماني وژل او دې پوسټ ته د ایران لخوا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسماعيل قاآني نومول ، د ايران او امريکا ترمنځ ترينګلي حالات او په منځني ختيځ کې تشنج او بحران دی.

د ايران د وسلوال پوځ(سپاه)قدس ځواکونه يو له هغو ځواکونو څخه دي چې زموږ د هېواد او سېمې په امنيتي او سياسي وضعيت خپل مستقيم اغيز درلودلی شي.

د امريکايي ځواکونو لخوا د سليماني تر وژل کيدو وروسته زموږ د هيواد والو په ذهنونو کې يو ډول پوښتنې راپيدا شوي او افغان ولس يې په يو تزلزل او له ډار څخه په ډکې فضاء کې تر اوسه نيولی.

قاسم سليماني څوک وه او ولې ووژل شو، د سليماني د وژنې اړوند په نړيواله کچه بېلابېل غبرګونونه، د قدس ډلې پېژندنه، ايران او امريکا به مخامخ جګړه وکړي ، د ايران او امريکا په جګړه کې موږ بايد څه وکړو او د چا پلوي وکړو، د ايران او امريکا جګړه به زموږ په ګټه وي او که په زيان او زموږ دولت بايد څه وکړي. دا پورته موضوعات به تاسې په دې کتاب ولولئ.

د منځني ختيځ لوبغاړی زما يو له مهمو کتابونو څخه ده، چې ما په اوسنيو شرايطو کې د موضوع ارزښت ته په کتو د يوې مياشتې په دوران کې وليکه، ترڅو ددې موضوع په اړه خپل ولس او هېوادوالو ته معلومات ورکړم، تر څو ترې د سيمزو چارو شنوونکي، مسلکي تاريخ ليکونکي او ليکوالان ددغه ليکنې په استناد تحليلي ليکنې او تاريخ وليکلاي شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې موضوع ډېره مهمه وه او په ډېره کمه موده کې مې ولیکله او معلومات مې ژر د بېلابېلو سرچینو څخه راټول کړل نو دا یو څرګند حقیقت دی چې داکتاب به له تیروتنو او نیمګړتیاوو څخه خالي نه وي، نوځکه د ټولو د نظر خاوندانو او ګرانوو لوستونکو څخه هیله لرم چې زما نیمګړتیاوې راته په ګوته کړي ترڅو راتلونکي چاپ کې اصلاح شي.
په پای کې د ستراتیژیکو او سیمیزو مطالعاتو د مرکز له علمي بورډ او رهبري څخه مننه کوم، چې زما دا اثر یې تایید او د چاپ پر ګاڼه سمبال کړ.

په درنښت او افغانی مینه

عزیزاحمد (فضلي)

کابل، تایمني د ۲۰۲۱م کال د فیبروري د میاشتې څلورمه نېټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم سليماني څوک وو؟

جنرال قاسم سليماني د ایران د سپاه پاسدران لوړ پوړی افسر و، چې له ایران بهر يې د ایران د ګټو لپاره د جګړو مشري کوله، د ایران په بهرنۍ تګلاره کې مهم سړی بلل کېده، په سوريه کې د بشار الاسد د نظام پر خلاف د پاڅون په کمزوري کولو کې يې ډېر لاس درلود، همدارنګه يې په عراق کې هم د داعش ډلې پر خلاف يې ډېر فعاليت کړی و.

پيدايښت: قاسم سليماني د تېرې پېړۍ ۱۹۵۷ کال کې د مارچ په ۱۱مه د ایران کرمان ولايت په رابور ښار کې په يوه بزګره کورنۍ کې زېږېدلی و. د لمړني ښونځي د لوستلو په څنګ کې يې پر پلار باندې د دولت د نهه زره ريالو د قرض د اداء کولو لپاره ختګري کوله. د لمړني ښوونځي څخه په ۱۳ کلنۍ کې فارغ شو. په دغه کال يې کلی پريښود. که يې ۴۵ ورځنی عسکري تعليم حساب نه کړو نو زدکړې يې فقط پنځه کاله لمړني ښونځي پورې محدودې دي.

نظامي ژوند او تجربه: په اتلس کلنۍ کې د ایران د اوسني لېډر خميني د يو شاګرد د مجلسونو سره اشنا شو. د خميني د انقلاب پر وخت۲۲ کلن وو چې د مهاباد د کردانو د قيام سرکوبولو ته واستول شو. کردان يې سرکوب کړل د سپاه پاسداران انقلاب (سپاه) صادق غړی وګڼل شو.

د ایران او عراق د جنګ په لويو عسکري عملياتو کې کامياب شو. د دغه ځايه يې مهم روابط جوړ کړل چې ټول عمر يې استفاده ځنې وکړله. په ایران کې تر اوسه پورې د ایران عراق د جنګ هغه قومندانان چې صادق ثابت شوي دي په لوړو مقامونو کې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم سليماني د ډيسپلين امتحان د ايران په ختيځ سستان بلوچستان کې ورکړی. هلته يې د سنيانو په منځ کې د مخدره موادو د قاچاقبرانو او د لويو لارو د غلو سره په مقابله کې په سلګونه شعيه عسکر له لاسه ورکړل خو کلک نظم يې راوستی وو، په ۱۹۹۷ کې ايران په يو حساس حالت کې وو. د ايران جمهور رئيس محمد خاتمي د (سپاه) قوت ختمول غوښتل خو ديني لېډر خامنه يی برعکس سپاه نوره هم قوي کوي. د ايران ختيځو سرحدونو ته سني پښتانه طالبان پراته ول. ايران خپل دا سرحدونه مصؤن نه حسول. طالبان يې د پاکستان او سعودي خلک بلل د خپل ځان لپاره يې غټ تهديد حسوي. نو شخصاٌ خوميني ، قاسم سليماني د سپاه په چوکاټ کې د زورور لښکر (سپاه قدس) مشر و ټاکه. په ۱۹۹۷ کې د سليماني د ټاکل کېدو لوی سبب دا وه چې سليماني په افغانستان کې ډېر بلد وه. له هغه وخته تر نن ورځې خومينی د قاسم سليماني ځخه هېڅ ډول ملاتړ نه دی سپمولی. ايرانی خبرپاڼه آپارات د سليماني په هکله ليکي " خاور ميانه روی انګشت اين مرد ميچرخد" هغه عراقي چارواکي چې د قاسم سليماني سره يې شناخت درلود. د هغوی ځخه د ۲۰۰۷ او ۲۰۰۹ کلونو تر منځ د امريکا سفير (راين کراکر) وپوښتل ايا سليماني ديندار مسلمان دی؟ هغوی جواب ور کړ چې د لمانځه لپاره جماعت ته ځي خو د هغه اصلي محرک او د مجادلې انګېزه پارس ملتګرايي ده.

په ۱۹۹۷ کې د سليماني د سپاه قدس د قومندان ټاکل کېدو سره دا ډله کرار کرار د استخباراتو په را ټولولو، د ځوقصدونو او ترورونو، د تورو پيسو په جمع کونکې، د ورانکاری کولو او خاصو عملياتونو په دستګاه بدله شوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سليماني چې د سپاه قدس مشر شو پر لبنان يې ډېر ژر تاثير وکړ. د دُرزي د قبيلې مشر وليد جُمبُلات وايي چې په لبنان کې د تصاميمو نيولو مرکز اصلي حزب الله نه دی. مستقيماً علي خامنه يي او قاسم سليماني لبنان اداره کوي. د لبنان د صدراعظم رفيق حريري په وژنه کې هم سليماني پړ ګڼل کيږي. کله چې سليماني د قدس د اردو مشر شو، اسراييل پس له شپاړسو کالو د جنوبي لبنان څخه ووتل. په ۲۰۰۶ کې چې د حزب الله او اسرايلو جنګ شو . د حزب الله په قرار ګاه کې سليماني خاص ځای درلود. د ۴۴ ورځو جنګ په جريان کې د شعيه ملېشو له خوا په عراق کې پر امريکايانو د حملو لړېدلو امريکايان حيران کړي ول. د نويارکر مجلې څخه ډيکسټر پيلسن وايي چې يو عراقي چارواکي را ته و ويل ، د لبنان او اسرايلو تر جنګ وروسته قاسم سليماني امريکايي قومندانانو ته داسې مسيج لېږلی وو؛ " اميد لرم چې دا ځو ورځې مو په بغداد کې پر ارامۍ او سکونت خوند اخيستی وي. زه په بيروت کې يو څه مصروف وم".

په افغانستان کي قاسم سليماني د طالبانو په مقابل کې شمالي اتحاد سخت تقويه کړی خو بيا هم دلته ايران خپل ډېر قوت له لاسه ورکړی وو . په ۲۰۰۱ کې چې د امريکا پر تجارتي مـر کز حمله وشوله، پر القاعده تاوان شوله او امريکا پر افغانستان د حملې اعلان وکړ. دا د ايران لپاره د اختر ورځ وه. ځکه د ايران له نظره طالبان د ايران د لوی رقيب سعودي خلک ول . نو ايران د امريکا سره د پټو دروازو شاته اتفاق وکړ. په جينيوا کي د امريکايي او ايراني چارواکو تر منځ يو لړ کتنې وشولې. ايرانيانو د امريکايانو مخ ته يوه نقشه کېښوله. په نقشه کې د طالبانو او نورو سني مسلحو ګروپونو د کمپونو، عسکري فرقو، د اسلحو د ډيپوګانو موقعيتونه د ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

جزياتو سره موجود ول. ايراني هيئت امريکايي هيئت ته وويل، دا هغه هدفونه دي چې موږ يې ويشتل او محوه کېدل غواړو. د امريکايي هيئت غړی راين کراکر وايي چې ما ايرانيانو ته وويل ددې نقشې څخه ځينې نوټونه اخيستلای شو؟ ايرانيانو وويل چې ټوله نقشه اخيستلای شئ. دا نقشه ستاسو ده. راين کراکر وايي چې هغه وخت هم ايراني هيئت ته ټولې لار ښوونې قاسم سليماني کولې. تر ۲۰۰۲ پورې ايران او امريکا په افغانستان کې په ګډه کار کاوه. تر څو چې بوش ايران د شر محور وباله.

ايران د ۲۰۰۱ څخه تر ننه په افغانستان کې تقريباً تر نيم زياد حکومت په لاس کې اخيستی دی. د افغانستان ټول چارواکي ايران په پيسو،تروررونو باندې تطميع کړي دي. ايران وتوانېده چې د افغانستان سيکولر هزاره ګان او شعيه ګان مذهبي تندلاري کړي. د محرم په لسمه شعيه ګان داسې تندلاري کوي چې پايتخت، مزارشريف او هرات په بيرغونو او شعارونو داسې سينګاروي؛ ګواکې افغانستان سل فيصده شعيه مذهبه هيواد دی. ايران افغانه مېډيا په لاس کې واخيستله. پر افغاني ژبو يې خپله پارسي مسلطه کړله. د افغان واحد ملت داعيه يې د چيلنجونو سره مخامخ کړله. ايران افغان اقليتونه د افغان ملي هيواد پر ضد وروزل. مثلاً ايران د افغانستان په هر ولايت کې لمړی شعيه ګانو او بيا پارسي ژبو ته رسيدګي وکړله. ټول يې منظم او رهبري کړل. د افغانستان د هزاره ګانو ولايات لکه دايکنډی او باميان تر کابل د تهران امر ښه مني. پڅواک تازه عکسونه خپاره کړي دي چې د قاسم سليماني نوی ځای ناستی اسماعيل قاآني او د سپاه بل قومندان په باميان کې د اوسني والي سره ازادانه ناست دي. همدا ډول په کندهار کې د احمدشاه بابا راوستلي شعيه کارګران ډېر لبرال،سوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښونکي او ازاد فکره خلک ول. خو په تېرو ۱۹ کالو کې ایران داسې حالت ته را ورسول چې اوس ټول د ایران سره روږه او اختر کوي، نه د افغانستان سره . په ۳ مليونيز کندهار کې شعيه ګان نيم فيصد هم نه دي مګر د کندهار څخه پارلمان ته په يوولسو وکيلانو کې اول نمبر رايه يو شعيه اخيستې وه. په ۲۰۰۴ کې، يونس قانوني ته، په ۲۰۰۹، ۲۰۱۴ او ۲۰۱۹ کې عبدالله عبدالله ته د کندهار شعيه ګانو رايه مفته و رکړله. که څه هم دا شعيه ګان د پښتنو سره جوړ دي مګر تر شا يې ايران کلک ولاړ دی د پښتنو په مقابل کې يې قوي کوي. په تېرو انتخاباتو کې اشرف غني مکمل کندهار په لاس کې اخيستی وه خو بيا هم شعيه ګانو عبدالله ته ۳ زره رايې ور ټولې کړلې.

ايران هغه ټولې افغاني انکشافي پروژې تخريب کړلې چې هغه به واحد افغان ملت جوړوي او يا به يې ايران ته تاوان رسېده. مثلاً د اوبو پر بندونو يې حملې وکړلې. د ښارونو مرکزونه يې د سقوط سره مخامخ کړل. متنفذين او چارواکي يې ترور کړل. يا په پيسو يې رانيول. عبدالله، حامد کرزي غوندې لوی خلک د ايران په لاس کې ول. شعيه او يا پارسي ژبې د افغانستان مشران د يوه سره د ايران خلک دي. په ټول افغانستان کې ايران ننوتلی دی. په افغانستان کې د ايران مداخلې ټولې د قاسم سليماني تر مشري لاندې کېدلې. هزاره او ځيني تاجک مشران قاسم سليماني (حاجي قاسم) بولي. د خدای دوني اطاعت نه کوي لکه د حاجي قاسم.

په افغانستان کې د ايران رول او نفوذ د افغانستان تر هر همسايه زياد دی. په تېرو ۲۳ کلونو کې د حاجي قاسم په افغانستان کې پر مداخلې باندې د ماسټرۍ او دوکتورا تيزسونه هم نسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسېدلای. خو له بده مرغه په دې هکله څېړنې او مقالې بيخي موجودې نه دي.
يادونه: د قاسم مرګ افغانانو ته دا چانس ورکړی چې په خپل دولت کې د ايران ننوتل ووينې. که په پاکستان کې ورته پېښه وشي شايد د افغانستان ټول ارګانونه مالوم شي چې د پاکستان په لاس کې دي. امريکا په افغانستان کې خپل کار کوي. د افغانانو استراحت او امنيت يې تر افغانانو زوروزو ته ورپريښی دی.
ايران په ۲۰۰۲ کې پوه شوی وه چې امريکا د اشغال دوهم هدف عراق ټاکلی دی. د مخکې څخه يې تياری نيولی وو. د دې تياري کوردیناتور هم قاسم سليماني وو. د ايران تخمين ربښتيا شو. امريکا، عراق اشغال کړ. ايران له مخکې يو لوی قوت برابر کړی وو تر څو د ايران نيابتي جنګ په عراق کې مخ ته يوسي.
د مهدي اردو، د حزب الله لېوا، د بدر لېوا او د عصائب اهل الحق؛ د ايران حمايه کړي هغه شعيه ګروپونه ول چې د ايران د لوی دښمن صدام حسين د را نسکورولو لپاره يې د امريکا سره همکاري وکړله. د صدام حسين د نسکورېدو وروسته دغو ګروپونو پر امريکايانو اسلحې را واړولې. امريکا ته د ۲۰۰۴ او ۲۰۰۶ په منځ کې تر ويټنام وروسته تر ټولو ډېر تلفات په عراق کې ور واوښت.
د کلينټن د جمهوري رياست د وخت د تروريزم سره د مجادلې د ادارې يو مهم مامور(ريچارډ کلا رک) والسترېټ ژورنال ته ويلي دي چې"قاسم سليماني يو شيطاني نابغه دی چې په منطقه کې د ايران د نفوذ د زياتېدو لپاره کار کوي".
په سوريه کې د عراق د حکومت د جوړولو لپاره ايران، حزب الله او ترکيه سره را ټول شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ول. قاسم سليماني هم په دې غونډه کې وه. هغه وخت ټولو خبري اژانسونو وويل چې سليماني پر ټولو اړخونو زور راوړ چې مالکي صدراعظم شي. همداسې وشول. د عراق د لېډرانو څخه جمهور ريس جلال طلباني يو د هغو کسانو څخه وو چې د سليماني سره يې ډېر ملاقاتونه کول. په ۲۰۱۰ کې د نهو مياشتو سختو مذاکراتو وروسته امريکايانو، د ايران له ملاتړه برخمن مالکي صدراعظم کړ. امريکايانو غوښتل چې مالکي په عراق کې د امريکايانو پاته کېدل و غواړي. دا کار کېدونکی وو خو قاسم سليماني کله مساعده کوله. ډيکسټر فيلکينس وايي چې قاسم سليماني په مذاکراتو کې دوه شرطه درلودل. يو د ايران سره ښه روابط درلودونکی جلال طلباني بايد جمهور رئيس پاتې شي او بل مالکي او د حکومت د ائتلاف غړي به پر دې اسرار کوي چې امريکايان به په تمامه مانا له عراقه وزي. همداسې وشول.

د قاسم سليماني رول به چې په جنجالونو کې هر څومره ډېر وو خو چا قاسم سليماني هلته نشواي ليدلای. ګارډين ورځپاڼې ته يو امريکايي چارواکي سليماني داسې معرفي کوي. "هغه يو بې رحمه دی. واک يې هر څوک په تعجب کې کوي. هغه په هر ځای کې دی او په هېڅ ځای کې هم نه دی.

د عراق د ملي امنيت پخوانی مشاور موفق ربعا وايي " قاسم سليماني د عراق تر ټولو زورور سړی دی. د هغه بې اجازې په عراق کې هېڅ هم نه کېږي". سپاه قدس چې سليماني يې قوماندان وه نه يوائې په ايران کې، په ټول منځني ختيځ کې ساری نه لري. د منځني ختيځ تقريباً ټول شعيه ګروپونه يې پر ځان را تول کړي دي. داعش چې د عراق د نيمايي څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیاده برخه ونیوله. سلیماني بیا ساحې ته راغي. په عراق کې يې د مالکي پر ځای عبادي صدراعظم کړ. په دې وخت کې سلیماني پر مېډیا تر هر وخت ډېر را ښکاره شو. د کومه وخته چې سلیماني د قدس د اردو قومندان شوی وه. خپل نوم او کړنې يې په دقت سره د مېډیا څخه پټولې. خو د داعش سره د مخامخ کېدو سره نور، قاسم په عراق کې د ایران د زور او قوت د نمایش سمبولیک نوم شو. د ایران رسمي او غیر رسمي خبري اژانسونو، ویبسایټونو هره ورځ د عراق په مختلفو نقطو کې، کله د عراقي اردو سره، کله د شعیه ملېشو سره، کله د پېشمرګه عسکرو سره د قاسم سلیماني عکسونه خپرول پیل کړل. بله مهمه خبره دا چې د داعش سره د جنګ لپاره د شعیه ملېشو څخه جوړ شوی حشدالشعبي ګروپ چې سلیماني د پردې تر شا قومنده ور کوله، د امریکایانو سره اوږه په اوږه د داعش په مقابل کې جنګېدل. داعش په ۲۰۱۴ کال په موصل کې خلافت اعلان کړ چې په درېیو کلو کې د عراق له خاورې پاک شول.

قاسم سلیماني په عراق کې ورځ تر بلې خپل واک زیاتوه. اخري ځل د ۲۰۱۹ د اکټوبر په میاشت کې چې د حکومت په مقابل کې مظاهرې شروع شولې، سلیماني بیا مطرح شو. د تهران او بغداد تر منځ اوه سوه صفحې پټ مالومات نویارک ټایمز خپاره کړل . نویارک ټایمز خبر خپور کړ چې د عراق مظاهرې د ایران مداخلې په مقابل کې وې. په دې وجه سلیماني بیا عراق ته راغلی.

اخري ځل امریکا د حزب الله لېوا بمبار کړله او سبب يې دا وښود چې حزب الله په کرکوک کې پر امریکایي اډه توغندۍ ور غورځولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سوریه کې د ۲۰۱۱ کال د جنګ د شروع څخه مخالفین غالب ول. په ۲۰۱۳ کې چې په لمړي ځل قاسم سلیماني مداخله وکړله د جنګ پله واوښتل. د اسد مخالفین کرار کرار پر شا کېدل. قاسم سلیماني په سوریه کې تر روسیې او اسد دواړو ډېر متاثره وه. هلته یې ترکیه، امریکا، فرانسه په نیابتي جنګ کي پر شا وتمبول. د اسد چوکۍ یې ور وساتله. غیررسمي شمېرې وایي چې په سوریه کې دوه نیم زره ایراني عسکر مړه دي. د سلیماني معاون خیرالله صمدي هم په سوریه کې ووژل شو.

په ۲۰۱۹ فبروري کې د منځني ختیځ مهمه بله پېښه دا وه چې د سورېې جمهور ریس بشرالاسد ایران ته ولاړ. دا دعوت سلیماني جوړ کړی وو. د بشرالاسد استقبال ته سلیماني ورغلی وو، د ایران خارجه وزیر جواد ظریف نه وو. پر دې موضوع ظریف استعفا وکړله خو قبوله نه شوله.
د ۲۰۱۹ کال د اپریل په میاشت کې امریکا سپاه په رسمي ډول د تروررستو ګروپونو په لیست کې ثبت کړه. په دې ډول امریکا په لمړي ځل د یو دولت اردو په رسمي ډول تروریستي ګروپ اعلان کړ. ایران هم د امریکا د مرکزي قواوو قومنداني (CENTCOM) په رسمي ډول تروریست ګروپ اعلان کړه.

د ایران یو خبري چینل ته په اخري ځل سلیماني وویل " ټرمپ چې تهدیدونه کوي. هغه ته جواب ورکول زما وظیفه ده. د ټرمپ مخاطب زه یم. نه جمهور رئیس روحاني".
تېر کال د جولای په میاشت کې سلیماني په سوریه کې وه. هلته یې د ایران په حمایه کې عسکري ګروپونو ته امر وکړ د امریکا سره جنګ ته اماده اوسئ".
په یمن کې د مرکزي حکومت او سعودي عربستان د ائتلاف په مقابل کې حوثي وسلوال

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاومت هم قاسم سليماني تنظيمول.

د ۲۰۱۱ کال د مې په مياشت کې قاسم سليماني د ايران د قُم ښار په لوی ديني مرکز حقانيه مدرسه کې شاګردانو ته سيمينار و رکاوه. په دې سيمينار کې د لمړني ښونځي فارغ استخباراتي کس سليماني د ليدلوري پراخوالی ليدل کيږي. سليماني په سمينار کې وويل ، په منځني ختيځ او افريقا کې ټولنيز حرکتونه د انقلاب لپاره تر ټولو غټې امکانات راوړي. تاسو بايد خپل مسئوليتونه وپېژنئ. سليماني هغه وخت په سوريه کې مداخلې ته اشاره کوي او همدا رنګه خپل نيت ښکاره کوي چې عرب بهار به د ايران په ګټه استعمالوي. سليماني وايي." نن ورځ د ايران ظفر يا ماته په مهران او يا خرم ښار کې نه مالوميږي. سرحدونه مو پراخ شول. په مصر، عراق، لبنان او سوريه کې به خپل ظفر وينو. دا ټول پر مختګونه د اسلامي انقلاب مېوې دي.

په دريم د جنوري د شپې د ۲ بجو پر شا او خوا چې قاسم سليماني په بغداد کې د طيارې کښته شو او هغه موټر ته وخاته چې ده ته منتظر وو. په همدې وخت کې يو راکټ را وتوغول شو. د امريکا په دې راکيټ د سليماني سره اوه کسان و وژل شول.

د سليماني شجاعت ،تدبير او ځيرکتيا ته په پام سره د ايران مذهبي مشر حضرت آيت العظمي خامنه اي تېر کال تر ټولو ستر پوځي نښان هغه ته و رکړ. د تېر ۱۳۹۷ کال د کب په مياشت کښې هغه ته (نشانِ ذوالفقار) ور کړ. نشان ذوالفقار د ايران ترټولو وياړمن پوځي نشان دی چې له اسلامي انقلابه وروسته په لومړي ځل د درستو قواؤ د ستر قوماندان په لاس ډګر جنرال سليماني ته و رکړل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایت الله خامنه یي قاسم سلیماني ژوندی شهید باله او تېر کال یې د نښان ور کولو پر مهال دوعا کړې وه چې قاسم سلیماني دې ډېر کلونه وروسته شهید شي.

۵۸ کلن تورن جنرال قاسم سلیماني هغه مهال ډېر مشهور شو چې په عراق، بیا سوریه او د منځني ختیځ نورو هېوادونو کې د قدس ځواکونو رول بهرنیو رسنیو کې راپورته شو. ډېر په دې باور دي چې د لبنان د حزب الله ډلې د پوځي څانګې څار هم د قاسم سلیماني په غاړه و. په عراق کې د داعش پیدا کېدو او سوریه کې د کورنۍ جګړې پیلېدو سره قدس ځواکونه دې هېوادونو کې ډېر ښکېل شول او ان ایران خپله منلې چې قدس ځواکونو د سوریې جګړه کې د بشار الاسد ته ژمنو ځواکونو لارښوونه او ملاتړ کړی او دلته یې زرګونه شیعه وسلوال تمویل کړي، همدارنګه یې عراق کې د داعش له منځه وړلو لپاره شیعه ملېشې سمبال دي هرڅه قاسم سلیماني په ایران او سیمه کې پر یو مشهور کس بدل کړ.

ملاتړو او مخالفانو یې د سیوري قومندان، نړیوال جنرال، د قومندان اروا، مرموز قومندان، د دښمن خپسکه، جنرال حاجي قاسم او څو نورو نومونه ور کړل. سره له دې چې قاسم ډېر انځورونه نه خپرول خو ځینې مهال یې د جګړې کرښه کې انځورونه خپربدل چې ان ځینې د عراق د شیعه ملېشو له مشرانو سره هم دي. د نومورې ستایلو کې په پارسي او عربي کې سندرې ویل شوي. نوم یې انیمېشن نړۍ او کمپیوټري لوبو ته هم رسېدلی؛ "د فارس خلیج جګړه" انیمېشن کې اتل دی چې د امریکایي بېړۍ د له منځه وړلو امر کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ایران جوړ کمپیوتري لوبه کې "د دښمن خپسکه" ده، خو "واحدالنمر" او "بېټل فیلډ۳" کې یې کرکټر منفي او موخه یې وژل دي. د ایران ډېرو مشهورو سیاسي او ټولنیزو شخصیتونو د قاسم سلیماني د انځورونو خپرولو یا ستایلو سره د نوموړي لا مشهورتیا کې مرسته کړې ده، سلیماني د ایران په بهرني سیاست په ځانګړې توګه منځني ختیځ کې د خامنه یي ښی لاس بللی شي.

نوټ: ایران یو قوي دولت دی. د سلیماني په وژل کېدو یې سیستم نه ړنګیږي. خو سلیماني مهم وو. تر خامنه یي وروسته د ایران دوهم زورور کس وه. د سلیماني د وژل کېدو پېښه به تر شا یو عالم پېښي نوري د ځانه سره راوړي.

د قاسم سلیماني د وژلو په تړاو غبرګونونه

د نوموړي وژل کېدو ته په نړیواله کچه بېلابېل غبرګونونه وښودل شول. یو شمېر هېوادونو پر ایران او امریکا غږ وکړ چې له تاوتریخوالي ډډه وکړي. خو د روسیې او پخپله د عراق په ګډون ځینو نورو هېوادونو د امریکا دا کړنه وغندله.

روسیه: مسکو خبرداری ورکړ چې دغه وژنه به کړکیچ لا زیات کړي.

چین: پیکینګ له ټولو خواوو په تیره بیا له امریکا وغوښتل چې له آرامی او زغم څخه دې کار واخلي او ويي ويل چې سوله او ثبات باید برلاسی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسرائیل: د اسرائیل صدراعظم بنیامین نتانیاهو پر سلیماني د حملې په اړه د ولسمشر ډونالډ ټرمپ پریکړه وستایله او ویې ویل هماغسې چې اسرائیل د خپل ځان د دفاع حق لري، متحده ایالات هم ورته حق لري.

سوریه: د سوریې د بهرنیو چارو وزارت د امریکا حمله بې رحمانه، خاینانه، جنایتکارانه یرغل وباله.

پاکستان: د اسلام آباد د بهرنیو چارو وزارت په منځني ختیځ کې پر وضعیت ژوره اندیښنه ښکاره کړه او هغه یې د سیمې د ثبات په وړاندې جدي ګواښ وباله.

عراق: د عراق د صدارت سرپرست عادل عبدل مهدي ظاهراً د سلیماني او مهندس وژلو ته په اشاره دواړه شهیدان یاد کړل او هغوی یې د اسلامي دولت ډلې یا داعش په وړاندې بریا کې ستر سمبولونه وبلل، هغه وضعیت خطرناک وباله او وویل چې په عراق سیمه او نړۍ کې به د جګړې اور ته لمن ووهل شي.

مهدي د عراق د پارلمان یو اظطراري غونډه راوبلله او وویل چې باید د عراق ملي حاکمیت، ځمکنۍ بشپړتیا او امنیت د یقیني کولو لپاره پریکړه وکړي.

د عراق پارلمان 5جنوري 2020 \ 15 مرغومي 1398 د یکشنبې پر ورځ له دې هیواده د امریکایي ځواکونو د وتلو په تړاو قرارداد منظور کړ. پارلمان دا پرېکړه وروسته له هغه وکړه چې امریکا د ایران د القدس ځواک مشر جنرال قاسم سلیماني د بغداد هوایي ډګر کې په یوه ډرون برید کې وواژه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پارلمان لخوا منظور شوي قرارداد کې راغلي وه چې داعش عراق کې ماتې خوړلې ده او له همدې کبله نور هلته د نړيوالو ځواکونو ټلوالې شتون ته اړتيا نشته او بايد ووځي. قرارداد همدا راز له حکومت غوښتي چې د عراق پر خاوره د بهرنيو ځواکونو شتون ختم کړي او اجازه ورنه کړي چې د عراق خاوره، سمندري بريدونه او هوايي حريم وکاروي.

د دې ترڅنګ له حکومته غوښتنه شوې وه چې ملګرو ملتونو کې د امريکا پر ضد رسماً شکايت وکړي چې د عراق خپلواکۍ او امنيت ته يې جدي سرغړونه کړې ده.

د عراق لومړي وزير عادل عبدل مهدي په دې تړاو پارلمان ته په خپله وينا کې وويل چې دې هېواد کې د بهرنيو ځواکونو شتون بايد نور ختم شي. امريکا دا مهال په عراق کې شاوخوا پنځه زره پوځيان لري، چې ډېری يې پوځي سلاکاران دي.

د عراق په ګڼو ښارونو کې د ايراني جنرال قاسم سليماني جنازې لپاره لارو کوڅو ته خلک راوتلي وو. د نوموړي مړی وروسته ايران ته ولېږدول شو.

د عراق حکومت دا مهال له يو حساس حالت سره مخ دی، ځکه هم له ايران او هم امريکا سره نژدې اړيکې لري او اتحادي يې دی. په دې هېواد کې مېشت زرګونه امريکايي پوځيان د داعش ډلې پر ضد د عراقي حکومت او پوځ ملاتړ کوي. خو حکومت فکر کوي چې په بغداد کې د ايران جنرال وژنه د عراق خپلواکۍ ته سپکاوی دی او له امريکا سره د شوي تړون نه هم سرغړونه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل لور ته په عراق کې ګڼ شمېر شيعه وسله والې ډلې فعالې دي چې د ايران لخوا يې ملاتړ کېږي او اوس داسې وېره ده چې ځينې دا ډلې ښايي د جنرال سليماني د وژنې غچ اخيستو هوډ ولري.

امريکا: د امريکا ولسمشر ډونلډ ټرمپ د قاسم سليماني د وژنې وروسته په لومړنيو څرګندونو کې وويل، چې هغه بايد ډېر مخکې وژل شوی وای.

ټرمپ ويلي، چې سليماني د زرګونو کسانو په قتل کې ککړ دی او په منځني ختيځ کې يې د جګړې اور ته لمن واهه.

د امريکا ولسمشر ډونلډ ټرمپ ويلي، ده د ايران القدس ځواکونو د ځواکمن قومندان جنرال قاسم سليماني د وژنې امر د جګړې مخنيوي لپاره ورکړی ځکه چې سليماني د امريکايانو د وژنې لپاره پلانونه جوړول.

ټرمپ په فلوريډا ايالت کې رسنيو سره د خبرو پر مهال وويل: سليماني د امريکايي ديپلوماتانو او عسکرو د وژنې پلان جوړ کړی و، خو موږ له وخت مخکې په ننبه کړ او ځان مو ترې خلاص کړ.

هغه زياته کړې، چې موږ د جګړې اور زياتولو لپاره کار نه دی کړی، بلکې د جګړې د مخنيوي لپاره مو هڅه کړې او هېڅکله د ايراني نظام د بدلولو هڅه نه کوو.

ټرمپ ويلي، په عراق کې پر امريکايي هدفونو بريد او بغداد کې د امريکا پر سفارت د هجوم امر هم جنرال سليماني ورکړی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموړي زیاته کړه، چې ایران په ګاونډیو هېوادونو کې د نیابتي جنګیالیو په مرسته د ګډوډۍ او ناامنۍ تر شا لاس لري.

ټرمپ په ټینګار سره ویلي، د امریکا متحده ایالات د ایراني نظام د بدلون هڅه نه کوي او زیاته کړې یې ده، چې زه د ایران ولس ته ډېر درناوی لرم.

ټرمپ دا هم ویلي، چې که ایران پر امریکایانو یا د هغوی پر ملګرو د برید کولو کوم پلان ولري د نورو سختو ګوزارونو سره به مخ شي.

د امریکا د بهرنیو چارو وزیر هم ویلي، چې یو ستر ترهګر ووژل شو او دهغه د وژنې په تړاو یې د ځینو هیوادونو له مشرانو سره خبرې هم کړي دي.

په امریکا کې جمهوریپال او ډیموکراټ ګوندونو د قاسم سلیماني د وژلو هرکلی کړی دی، خو ځینو ډیموکراټانو وېره څرګنده کړې چې کېدای شي امریکا په یوه بله جګړه کې ګښېوزي.

ملګري ملتونو : په داسې حال کې چې د امریکا او ایران ترمنځ ترینګلتیا زیاته شوه، د ملګرو ملتونو عمومي منشي انتونیو ګوترش د زغم غوښتنه وکړه. تر دې مخکې د نړۍ نورو مشرانو هم ورته غوښتنه کړې وه، په نیویارک کې د خبرو پر مهال د ملګرو ملتونو عمومي منشي اوسنی وضعیت خطرناک وباله، هغه زیاته کړه: "زما پیغام ساده او روښانه دی، د ترینګلتیا زیاتول ودروئ، له زیات زغم کار واخلئ، ډیالوګ بېرته شروع کړئ او نړیوالې همکارۍ له سره پیل کړئ. نوموړي زیاته کړه، عادي وګړي د کړکېچ درنه بیه پرې کوي.

افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کابل کې بيا د قاسم سليماني وژنې ته بېلابېل غبرګونونه وښودل شول .

ا رګ: له ا رګ څخه په خپره شوې خبرپاڼه کې بيا ويل شوي وه، چې ولسمشر اشرف غني ويلي، ايران زموږ ګاونډی دی او دهغه پر ضد به د افغانستان خاوره ونه کارول شي.

افغان ولسمشر محمد اشرف غني 5جنوري 2020 نېټه له خپل ايراني سيال حسن روحاني سره تيليفوني خبرې وکړې او په بغداد کې د رامنځته شوې پېښې له کبله يې ډاډګيرنه ورکړه او غمشريکي يې ورسره څرګنده کړې وه.

هغه اعلاميه چې پدې تړاو د ارګ لخوا خپره شوې وه:

د افغانستان د اسلامي جمهوريت جمهور رئيس محمداشرف غني د ټليفون پر ليکه د ايران د اسلامي جمهوريت جمهور رئيس حسن روحاني سره خبرې وکړې او هغه ته يې ډاډ ورکړ چې د افغانستان او امريکا متحده ايالتونو ترمنځ د امنيتي موافقتنامې په اساس د افغانستان خاوره هيڅ کله د بل هيواد پر خلاف نه استعمالېږي .

د ولسمشر دوهم معاون سرور دانش: د افغانستان د ولسمشر دويم مرستيال د ايران د سپاه قدس قومندان، له داعش سره په مبارزه کې مهم شخص ګڼلی وه. هغه ويلي، چې په سيمه کې ترينګلي سياسي وضعيت ته په کتو هيله لري، چې د قاسم سليماني وژنه د افغانستان د سولې بهير ته په زيان تمامه نشي.

کرزی: د افغان حکومت پخواني ولسمشر «حامد کرزي» د سپاه پاسداران د قدس ډلې د مشر «قاسم سليماني» په وژنه تند غبرګون وښود او د نوموړي وژل کېدل يې د نړيوالو اصولو خلاف وباله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرزي له مطبوعاتي دفتر څخه په خپره شوې خبرپاڼه کې، پر قاسم سلیماني برید په ټینګو ټکو غندل شوی وه، د نوموړي کورنۍ او د ایران دولت ته تسلیت ویل شوی وه او زیاته شوې وه، چې د سلیماني وژنه به په سیمه کې تشدد زیات کړي او د منطقې سوله او ثبات به زیانمن کړي.

کرزي، سلیماني یو با وقاره شخصیت یاد کړی وه، نوموړي ته یې دعا غوښتې وه او هغه یې د یو باثباته او سوله ییز افغانستان مینوال یاد کړی.

د کرزي په خبره ایران په افغانستان کې د امریکا له حضور سره، سره له افغانستان سره هر وخت نېکې اړیکې غوښتې.

اجرائیه رئیس عبدالله عبدالله: اجرائیه رئیس عبدالله وویل، چې د ایران سره نژدې اړیکې او کلتوري مشترکات لرو، خو امریکا مو هم ستراتیژیک ملګری دی.

عطامحمد نور: د جمعیت ګوند غړي عطامحمد نور وویل: د سلیماني وژنه د سیمې د هېوادونو لپاره د اندېښنې وړ ده.

محمد محقق: محمد محقق وویل: سلیماني له ترهګرۍ، سخت دریځی، القاعده او داعش سره د ایران او اسلامي نهضت د مبارزې ستر غنمیت و.

رحمت الله نبیل: د ولسمشر نوماند رحمت الله نبیل څرګنده کړه: د سلیماني وژنه به په سیمه کې ستونزې ډېرې کړي او افغانستان باید له دغو جنجالونو ځان لیرې وساتي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حنیف اتمر: د ملي امنیت پخواني سلاکار حنیف اتمر د سلیماني د وژنې په اړه تسلیت وړاندې کړی وه.

ایران

د ایران مذهبي مشر «ایت الله خامنه یي» په هېواد کې درې ورځې ملي ماتم اعلان کړ او ګواښ یې کړی، چې له امریکا به د قاسم سلیماني غچ اخلي.

امریکا ته د ایراني چارواکو د ګواښونو پر دوام د سپاه پاسداران ځواک عمومي مشر حسین سلامي یو ځل بیا وویل چې د سلیماني غچ به واخلي او ډیر هغه ځایونه به وسوځوي چې امریکا یې ملاتړ کوي سلامي دا څرګندونې د سلیماني د جنازې په مراسمو کې د وینا پر مهال کړې دي. نوموړي دغه راز ویلي ،امریکا ددوي یو تر ټولو محبوب قومندان وژلی دی او دا به ډیره بده وي چې دوي یې غچ وانخلي. هغه دا ګواښ وروسته تر هغه کوي چې د امریکا ولسمشر ډونالډ ټرمپ ویلي، که چیرته ایران د غچ اخیستلو هڅه وکړي نو دوي به یې ۲ مهم ځایونه په نښه کړي.

چې وروسته ایران دسلیماني د مړي د تدفین څخه مخکې په عراق کې د امریکا پر دوو پوځي اډو بریدونه وکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایران د جنرال قاسم سلیماني د غچ اخیستنې په موخه په عراق کې پرهغو دوو پوځي اډو توغندي وتوغول چې امریکایي عسکر پکې میشت ول. خو پر دې بریدونو د ولسمشر دونالد ترمپ غبرگون ډېر تند نه وو.

د امریکا متحده ایالاتو د معلوماتو په حواله په عراق کې دوې هغه پوځي اډې چې امریکا ترې کار اخلي، هم د هغو بالستیک توغندیو هدف وگرځیدلي چې د ایران له خوا توغول شوي ول.

د امریکا متحده ایالاتو د دفاع وزارت یا پنتاگون له خوا وویل شول چې د هدف گرځول شویو اډو څخه یې یوه د عراق په مرکزي سیمه کې د «عین الاسد» په نوم د هوایي ځواک او دویمه د شمالي ښار اربیل پوځي اډه وه.

دې حملې څخه وروسته د امریکا متحده ایالاتو ولسمشر دونالد ترمپ د ملي امنیت له سلاکارانو سره تر بیړنۍ غونډې وروسته د تویتر له لارې ولیکل چې «هر څه ښه دي.» او د وضعیت په اړه ارزونه روانه ده. هغه زیاته کړه: «موږ پیاوړی پوځ لرو چې په ټوله نړۍ کې په ښه شان سره سمبال دی.» هغه وویل چې د برید په اړه به وروسته د ورځې په اوږدو کې یوه اعلامیه خپره کړي او ملت ته به وینا وکړي.

چې وروسته ټرمپ د امریکا ملت ته په وینا کې وویل:

دونالد ترمپ د امریکایانو پر ادرس په خپله وینا کې له سلام ویلو څخه ترمخه وویل چې تر کوم وخت پورې چې دی ولسمشر دی، دی به اجازه ورنکړي چې ایران د اتومي وسلو څښتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. نوموړي د هغه وروسته «سهار پخیر» وویل او د امریکا ولس ته یې مبارکي ورکړه چې د ایران په برید کې هېڅ امریکایي ژوند نه دی ضایع شوی.

د امریکا د متحده ایالاتو ولسمشر دغه وینا په عراق کې د امریکایي مقرونو پر ضد د ایران د بریدونو وروسته لومړۍ ژوندۍ وینا وه. ترمپ په دغه وینا کې کوښښ وکړ چې روښانه کړي چې امریکا ولې قاسم سلیماني په عراق کې په نښه کړ. ترمپ وویل چې د سلیماني لاسونه هم په امریکایي او هم د نورو انسانانو په وینو کې ډوب ول. ترمپ وویل چې سلیماني یوه بلا وه او دا چې باید ډېره پخوا لا خاموشه کړل شوې وای.

ترمپ وویل چې د سلیماني پر ضد یې ځکه د اقدام امر وکړ چې سلیماني د امریکایانو د نښه کولو له پاره نوي پلانونه جوړول. خو دا چې دا څه ډول پلانونه ول او په هکله یې د امریکا متحده ایالات کوم شواهد لري، ترمپ یې تفصیلات ورنکړل.

ترمپ زیاته کړه چې داسې برېښي چې ایران د غبرګون ښودلو په ترڅ کې محتاط دی.

ترمپ اعلان وکړ چې د امریکا متحده ایالات به پر ایران نوي بندیزونه ولګوي او تر هغه وخت پورې به یې برقرار تر څو چې ایران خپل چلند نه وي بدل کړی. د ترمپ په وینا د هر هغه چا سره خبرو اترو ته چمتو دی چې سوله غواړي. نوموړي وویل چې د ایران پر ضد دمګړۍ نظامي اقدامات نه دي پلان شوي. د ترمپ په وینا متحده ایالات د نړۍ یو بهترین تجهیزات لرونکی پوځ لري خو ددې معنی دا نه ده چې موږ یې خامخا کاروو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متحده ایالتو ولسمشر وویل: متمدنه نړۍ باید ایران ته ښکاره سګنال ولېږدوي چې نور به د ایران ترهګر کامپاین ونه زغمي. د ټرمپ په وینا همدا نن به له ناټو څخه وغواړي چې د منځني ختیځ په پروسه کې لا زیات ښکېل شي.

د فارس خبري آژآنس په حواله د ایران ولسمشر حسن روحاني تر بریدونو وروسته د چهار شنبې په ورځ وویل چې واشنګټن به ښایي د جنرال سلیماني «لاس قطع» کړی وي خو په ځواب کې به یې په سیمه کې د امریکا «پښه» قطع کړای شي. د ایران دولتي تلویزیون ویلي چې په برید کې ۸۰ «امریکایي ترهګر» وژل شوي او همدا راز یې د امریکا پوځ تجهیزات او څرخي الوتکې ویجاړې کړي دي.

زیاته شوې ده چې د ایران پوځ په ټوله کې پر امریکایي هدفونو ۱۵ راکټونه فایر کړي دي او هېڅ یو یې هم د دافع هوا سیستم له خوا نه دی نیول شوی.

خو ایران سپاه پاسداران ځواک د ټرمپ برعکس وویل چې د «عین الاسد» اډه یې په «بشپړه توګه ورانه» کړې ده. او ویې ویل چې د مریکایانو تر استعمال لاندې پر دغه اډه یې د ځمکې څخه ځمکه ویشتونکي بالستیک توغندیو برید له هره نظره یوه کامیابي وه. د سپاه پاسداران یوه قوماندان وویل چې دا بریدونه یوازې لومړی ګام وو. دغه قوماندان د هغه په خبره لوی شیطان ته د دغه ځواک د نورو سترو بریدونو ګواښ وکړ.

د سپاه پاسداران ځواک له خوا په خپره شوې اعلامیه کې زیاته شوې وه چې د امریکا هر ډول غبرګون ته به سخت ځواب ووایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ایران د بهرنیو چارو وزیر جواد ظریف دا برید د خپل دفاع له پاره یو مناسب او مشروع عمل وباله. نوموړي په عین حال کې د تویټر له لارې ټینګار وکړ: موږ د شخړې پراخولو او جګړه ته لیواله نه یوو، خو موږ به د هر تیري په مقابل کې خپله دفاع وکړو.

قدس ځواکونه څوک دي او څه کوي

سپاه قدس په ۱۹۸۷ کې د خمیني له خوا د اسرائیلو څخه د قدس د ژغورولو د عراق او ایران د جګړې له لومړیو له ایران بهر عراق او لبنان کې د عملیاتو لپاره جوړ شو او وروسته د سپاه په یوه مهمه برخه بدل شول، چې اوس ان د سپاه قدس په نوم هم یادېږي. د وخت په تېرېدو سره دا ډله د شعیزم د خدمت لپاره شوله. سنیان په دنیا کې ځیني لیرې شول.

د دې ډلې مرکز په تهران کې د امریکا د سفارت هغه تعمیر دی چې په ۱۹۷۹ کې ایراني محصلینو نیولی وو او ۴۴۴ ورځې یې هلته امریکایي کارکونکي اغوا کړي ول.

د سپاه قدس د غړیو شمېر مالوم نه دی خو یوه برخه یې د مستقیم جنګ لپاره، یوه برخه یې د خاصو سؤ قصدونو لپاره او یوه برخه یې د استخباراتو د را ټولولو لپاره په تهران او شیراز کې روزل کیږي. تر زدکړو وروسته د سپاه قدس غړي د دیني زدکړو لپاره د قُم ښار ته لېږل کیږي.

ډېر نړیوال سیاسي او پوځي پوهان باوري دي چې قدس ځواکونه سیمه کې د بدر ملېشو په ګډون عراق کې حشد الشعبي، د لبنان د حزب الله پوځي څانګې، غزه کې اسلامي جهاد یا حماس او یمن کې د حوثیانو نېغ پوځي ملاتړ کوي او روزي یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قُدس د ایران ټولې متحدې نیابتي ډلې کنټرولوي: ایت الله خامنه ايي د قاسم سليماني تر وژل کېدو وروسته بې له کوم ځنډه، اسماعيل قاآني د هغه ځای ناستی د سپاه پاسداران د قدس ځواکونو قوماندان کړ.

د نوي قوماندان د دې چټکې ټاکنې پيغام دا دی چې د قدس په ډله کې به څه بدل نه شي.

د جنرال قاآني د مقررۍ د حکم په متن کې همدې مسلې ته اشاره شوې: "د دغو ځواکونو تګلاره د شهيد سليماني د قوماندانۍ د دورې همغه تګلاره ده".

لکه څنګه چې ايت الله خامنه اي ويلي د قدس ځواکونو تګلاره دې نه بدلېږي نو د دې ځواک کړنې به په راتلونکې کې تر بل هر څه ډېر د قوماندانانو په تېره بيا د عمومي قوماندان اسماعيل قاآني په سوابقو، ځانګړنو او وړتياو استواره پاتې وي.

د ایران د وسله وال پوځ په جوړښت کې د قدس ځواکونو ځای: قدس د سپاه پاسداران له څلورو اصلي ځواکونو يو دی.

د سپاه پاتې درې نور ځواکونه په ترتيب دا دي: "ځمکني يا پياده چې مشري يې محمد پاکپور کوي، هوا-فضا ځواکونه چې قوماندانې يې اميرعلي حاجي زاده په غاړه لري او سمندري ځواکونه چې قوماندانې يې عليرضا تنګسيري مخته وړي".

د دغو ځواکونو تر څنګ په سپاه پاسداران کې د غلام رضا سليماني په مشرۍ د بسيج سازمان، د حسين طائب په مشرۍ د اطلاعاتو سازمان، د فتح الله جميري په مشرۍ د "ساتنې" سازمان او د محمد کاظمي په مشرۍ د اطلاعاتو د ساتنې سازمان فعاله دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جمعاً سپاه پاسداران له اتو ډلو جوړه شوې چې د سپاه د عمومي قوماندان حسین سلامي او د هغه د ځای ناستي علي فدوي تر نظر لاندې فعالیت کوي.

په سپاه پاسداران کې د ولایت فقیه استازی هم عبدالله حاجي صادقي نومیږي چې د سپاه د قوماندان په څېر عمل کوي په دې معنی چې د سپاه تر قوماندې لاندې نه دی بلکې اوږه په اوږه ورسره روان دی.

د قدس ځواکونو ماموریت: له پولو هاخوا سپاه: د قدس ځواکونه چې په سپاه قدس مشهوره دي د سپاه پاسداران بهرنۍ څانګه ده چې د ایران له پولو بهر فعالیت کوي. د سپاه په جوړښت کې د داسې یوې څانګې موجودیت پخوا نه اعلانېده خو کله چې په ۲۰۱۱ کال کې د سوریې جګړه پیل شوه او د قاسم سلیماني په مشرۍ د قدس ځواکونو د بشار الاسد د رژیم په ملاتړ پکې پراخه ونډه واخیسته د قدس ځواکونو او د هغوی د قوماندان نوم زیات رسنیز شو.

تېر وختونه د قدس ځواکونو د ماموریت ساحې لبنان او بوسنیا او هرزګوینه وې.

اوس وخت کې د دې ډلې ماموریتونه

لبنان: د حزب الله ډلې په ملاتړ سره غواړي په دولتي او امنیتي جوړښتونو زیات نفوذ ولري.

سوریه: د بشار الاسد له بقا ملاتړ چې یوه لاره یې د حکومت د ملاتړیو ملېشو رامنځته کول دي.

عراق: د حشد الشعبي ډلې تاسیس او ایران ته د نږدې دولتونو د رامنځته کولو هڅه او د عراق له کردستان سره د اړیکو کنټرول او مدیریت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمن: په صنعا کې د سعودي عربستان د فشارونو په وړاندې د حوثيانو د حکومت له بقا ملاتړ.

افغانستان: ایران ته د نږدې سیاسي یا وسله والو دودیز ملاتړ څو په مټ يې په دولت کې زيات نفوذ ولري.

او د غزې تړانګه: د اسراييل پر وړاندې د حماس او اسلامي جهاد د ډلو په څېر له بيلابيلو ګروپونو هر اړخيز ملاتړ.

اکثر دا ډلې او مشران يې د امریکا متحده ايالتونو د ترهګريزو سازمانونو په نوملړ کې شامل دي.په يادو شويو هېوادونو د قدس ځواکونو په خاص تمرکز سربېره دا ډله په ټول منځني ختيځ کې فعاله ده او وخت ناوخته يې د فارس خليج په عرب څنډه هېوادونو کې غړي نيول کيږي. د قدس ځواکونو د فعاليتونو د نويو حوزو په توګه د افريقايي هېوادونو يادونه کولای شو چې ايران په دې وروستيو کلونو کې د خپلو هدفونو د تعقيب لپاره په دغو هېوادونو کې د زيات نفوذ د پيدا کولو هڅه کړې.

د ايران همدغه فعاليتونه د دې لامل شوي چې د امريکا د ترهګريزو سازمانونو په ليسټ کې په خپله د قدس ډله شامله شي.

قدس ډله د سپاه او اطلاعاتو وزارت د کار د وېش محصول ده: کوم فعاليتونه چې اوس يې قدس ډله مخته وړي، د دې ډلې تر تاسيس دمخه د ايران د وسله وال پوځ په نورو تشکيلاتو کې مخته وړل کېدل.

په دې برخه کې د لومړنيو فعالو بنسټونو له ډلې یو هم د ايت الله منتظري د زوی محمد منتظري په مشرۍ تشکيلات و چې له ۱۳۵۷ د هغه تر مرګه يعنې ۱۳۶۰ پورې يې دوام وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد منتظري چې له هېواد بهر د شاه د حکومت په وړاندې د وسله وال فعالیت سابقه درلوده او له فلسطینیانو په تېره بیا د یاسر عرفات په مشرۍ د فتح له سازمان سره په اړیکه کې و دومره ځواکمن و چې د ۱۳۵۸ کال په پسرلي کې يې د معمر قذافي د حکومت د دويم کس عبدالسلام جلود په رابللو د مهرآباد هوايي ډګر د خپلو ځواکونو په مټ وتاړه او د وخت د دولت مخالفت ته له پام پرته يې جلود د احمد خميني په ملاتړ د ايت الله خميني ليدو ته ور وست.په ور وروستو کلونو کې له هېواد بهر فعاليتونه د هغه وخت د ولسمشر علي خامنه يي تر څارنې لاندې راغلل.

هغه د محمود هاشمي شاهرودي ځخه چې وروسته يې د قضايه قوې مشري هم ور وسپارله ملاتړ وکړ ځو د اسلامي انقلاب د اعلی مجلس په نوم د صدام د مخالفه عراقيانو تشکيلات په ايران کې جوړ او په خپله شاهرودي يې ويانديي مخته يوسي.

د سپاه د ازادۍ بښونکي نهضت تشکيلات هم يو له هغو بنسټونو و چې له هېواد بهر يې په شپيتو کلونو کې د ايران لپاره فعاليتونه کول. د دغو تشکيلاتو مشري مهدي هاشمي کوله چې د سپاه د قوماندې د شورا غړی و.

هاشمي وروسته د رفسنجاني او خامنه اي له ټيم سره سيالي وکړه چې بلآخره د وخت د اطلاعاتو د وزير محمد ري‌شهري په لاس بندي، محاکمه او په ۱۳۶۶ کال کې اعدام شو.

د ايران او عراق د جګړې پر مهال هم د سپاه د هغه وخت قومندان محسن رضايي کرار کرار هڅه وکړه چې د ايران له ملاتړ برخمن بهرنی ډلې تر خپل پوښښ لاندې راولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا له هېواد بهر د ايران د ټولو پوځي - امنيتي فعاليتونو د کنټرول لپاره د سپاه له لومړنيو جدي ګامونو بلل کيږي چې البته په نظام دننه ورسره د اطلاعاتوي نوي تاسيس شوي وزارت بنګري کوله.

د اطلاعاتو وزارت بهرنۍ چارې هغه وخت اصغر مير حجازي مخته وړلې چې اوس د ايت الله خامنه اي سياسي او امنيتي سلاکار دی.

د سپاه قومندان محسن رضايي همداراز د بدر د نهمې لوا تشکيلات رامنځته کړل چې پکې د صدام ايران ميشتي مخالفان او ځينې عراقي بنديان شامل و.

محسن رضايي له هماغو لومړيو هڅه وکړه چې د بدر نهمې تشکيلات د عراق د اسلامي اعلی مجلس او د محمد باقر حکيم د تشکيلاتو تر چتر لاندې رانشي.

حکيم چې د ياد مجلس رئيس هم و څو واره د محسن رضايي له لاسه هاشمي رفسنجاني او علي خامنه اي ته شکايت کړی و خو رضايي خپل کار کاوه.

په هغو وختونو کې د هغو کسانو له ډلې چې په بدر نهمې ډلې کې يې فعاليت کاوه يو ابومهدي مهندس او بل هادي عامري و. مهندس د ۲۰۲۰ ميلادي کال د جنورۍ په دريمه له قاسم سليماني سره يوځای د بغداد په نړيوال هوايي ډګر کې د امريکا په هوايي بريد کې ووژل شو.

ابومهدي مهندس د ۱۹۸۰ ميلادي په لومړيو کې له عراقه کوېټ ته وتښتېد، او له عماد مغنيه سره تر همکارۍ او په کوېټ کې پر امريکايي - اروپايي هدفونو له بمي بريدونو وروسته ايران ته ولاړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابومهدي وروسته د بدر نهمې ډلې قومندان شو چې د سپاه پاسداران په رسمي تشکيلاتو کې هم راغی. د بدر په ډله کې هغه وخت هادي عمري هم فعاله و. بدر د عراق د اوسنی حشد الشعبي له مهمو جوړوونکو ډلو یوه ده.

ابومهدي مهندس او هادي عمري ۶۵ کاله د حسن دانايي فر تر قوماندې لاندې خدمت وکړ هغه کس چې د صدام تر سقوط وروسته د ۱۳۸۵ او ۱۳۸۹ کلونو تر منځ په عراق کې د ايران سفير و. ابومهدي او هادي دواړه هغه وخت د عراق د دولت له لوړپوړو پوځي - امنيتي چارواکو وو.

د سپاه د فعاليتونو بله څانګه د رمضان د اډې په چوکاټ کې مخته تلل چې د عراقي کردانو د پيشمرګه ځواکونو له هغې جملې د مسعود بارزاني او جلال طالباني ډلو سره د ايران د اړيکو مسوول و.

د رمضان اډې يو لوړپوړی قومندان او درستيزوال ايرج مسجدي و چې اوس جنرالی ته رسيدلی او په عراق کې د ايران سفير دی. محمد رضا نقدي هم د رمضان اډې يو بل قومندان و چې وروسته د بسيج قومندانی ته ورسيد. په ۱۳۶۰ لسيزه کې د سپاه د فعاليتونو يوه مهمه څانګه په لبنان او د اسراييل پولو ته نږدې وه.

دا تشکيلات چې په خپله سپاه کې د لبنان د سپاه په نوم معروفه ول او مشري يې د حسين دهقان په غاړه وه د لبنان د حزب الله د تشکيلاتو د رامنځته کېدو لامل شول. حسين دهقان بريد جنرالی ته ورسيد او يوه دوره يې د روحاني په ولسمشرۍ کې دفاع وزارت هم وکړ. د دهقان تر نظر لاندې هغه وخت د حزب الله اوسنی رهبر حسن نصرالله او د حزب الله د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځي امنيتي برخې مسوول عماد مغنيه ورزول شول. تر دهقان وروسته دوه کسان د حزب الله په لارښوونه او اړيکو کې اغېزمن تمام شول.

د وخت د سپاه د اطلاعاتو مسوول او د قدس ډلې لومړنی قومندان احمد وحيدي او فريدون وردي نژاد چې هغه وخت په مهدي نژاده مشهوره و او دواړو ته په ۱۳۶۴ کال کې د هاشمي رفسنجاني له خوا ايران ته د رونالډ ريګن د دولت د لېږل شوي استازي مک فارلين سره د مذاکرې مسووليت ورکړل شوی و.

دوی دواړه هم وروسته جنرالان شول. احمد وحيدي دفاع وزارت ته ورسېد او اوس د ملي دفاع د پوهنتون رييس دی او وردي نژاد هم د اسلامي جهموري د خبري اژانس مدير شو چې په پاستور واټ کې د روحاني په دفتر کې د رسنيو خاص مشاوريت مخته وړي.

د ايران او عراق تر جګړې او د ايت الله خميني تر مړينې وروسته، علي خامنه اي او هاشمي رفسنجاني د ايران د لوړپوړو چارواکو په توګه پرېکړه وکړه چې د سپاه او اطلاعاتو وزارت کارونه په يو ډول وويشي.

له هېواده بهر د ايران د سياسي مخالفانو په وړاندې فعاليت له هغې ډلې د هغوي د رهبرانو ترور په عمل کې عمدتاً اطلاعاتو وزارت ته وسپارل شو او سپاه ته هم د ايران د غير ايراني متحدو ډلو بشپړ کنټرول او مديريت ور له غاړې شو.

ټول فرعي او بيلابيل تشکيلات له يو بل سره ګډ شول او د سپاه پاسداران قدس ډله رامنځته شوه خو تر څو کلونو د عامو خلکو تر منځ د دې ډلې نوم نه اخيستل کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاسم سليماني د قدس ځواک: د قدس ډلې اصلي او لويه غښتلتيا او پراختيا په ۱۳۷۶ کال کې د قاسم سليماني په مشرۍ پيل شوه. دی چې په سپاه کې د ايت الله خامنه اي له محبوبو قومندانانو يو و په چټکۍ د قدس ځواکونو سازماني تشکيلات او فعاليتونه پراخ کړل.

قدس ډله چې اساساً بايد د سپاه د عمومي قومندان او د هغه د ځای ناستي تر نظر لاندې وي، د قاسم سليماني په قومندانۍ کې د دې لپاره چې هغه له ايت الله خامنه اي سره خاصه اړيکه درلوده يو ډول خپلواکي ترلاسه کړې وه.

قاسم سليماني هم خپلې تګلارې او پرېکړې تر ډېره له ايت الله خامنه اي سره همغږې کولې او د سپاه عمومي قومندان يا د هغه له ځای ناستي سره ډېر نه کيناست.

د سپاه عمومي قومندان او د هغه ځای ناستي هم د رهبري په وړاندې د سليماني خاص ځای او مقام او د ايت الله خامنه اي پوره اعتماد ته په کتو د قدس ډلې لپاره يوائې لوجستيکي او حمايوي چارې مخته وړې او له دې پرته چې د سليماني پرېکړې تاييد کړي بله چاره يې نه درلوده. په قدس ځواکونو کې د تصميم نيونې خاص سيستم: يو هېواد، يوه قضيه، يو قومندان که څه هم قدس ځواکونه تر ډېره د قاسم سليماني په قومندانۍ پيژندل کېدل خو هغه په دې ډله کې د تصميم نيونې يو خاص سيستم رامنځته کړی و.

داسې سيستم چې د ژوند تر پايه د هغه شخصي او پر رنګه رول د قدس ډلې په قومندانۍ او لارښوونه کې نه معلومېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ايران کې د نورو ټولو ځواکونو او وسله والو يا غير مسلح سازمانونو په خلاف چې معمولاً پکې مرستيالان ګمارل کېږي او تر هغه ښکتنيو کچه کې هم ټيټ پوړي قومندانان وي په قدس ډله کې د پرېکړې نيولو سيستم د يوه هېواد، يوې قضيې او يوه قومندان پر بنسټ و.

د دغه سيستم له مخې په هر هغه هېواد کې چې د قدس ډلې ځواکونه فعاله و د ادارې او پرېکړې مسووليت يوه خاص قومندان ته سپارل کېده او د ايران د اسلامي جمهوريت له لوري عام او تام صلاحيت ورکول کېده. دا قومندانان د ايران د هدفونو د تحقق لپاره د کم کاريو ځوابګويه هم شمېرل کېږي.

په دغه سيستم کې دا تشکيلات په عراق، لبنان، سوريه، افغانستان، يمن او غزه... کې د قدس ځواکونو د لوجستيکي او حمايوي چارو مسووليت په غاړه لري.

د دغه سيستم په سر کې د قدس ځواکونو د قوماندې شورا موجوده ده چې تېر کال يې د موجوديت خبره علني شوه هغه هم داسې وخت چې قاسم سليماني د عراق د بيا رغونې د ډلو مخکينی مسوول حسن پلارک د دې شورا د غړي په توګه معرفي کړ. د قدس د قوماندې شورا د نورو غړيو نومونه نه دي اعلان شوي.

دا شورا په عمل کې د قدس ځواکونو د قومندانۍ لپاره د مشورې رول ادا کوي او د قدس ځواکونو نوی قومندان اسماعيل قاآني هم د سليماني په څېر له ټولو واکونو برخمن دی.

د قدس ډلې د نوې قوماندې اصلي هسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني عکس کې له ښۍ خوا لومړی اسماعیل قاآنی دی چې د قدس ډلې نوی قومندان ټاکل شوی.

دویم جنرال ایرج مسجدي دی چې په عراق کې د ایران سفارت هم مخته وړي او د عراق د دوسيې واک ورسره دی.

دريم جنرال احمد صبوري دی چې د قدس د قومندان د ځای ناستي پُسټ ته د احتمالي کانديدانو له ډلې دی او هم د همغږۍ د چارو مرستيالي مخته وړي.

په اول قطار کې څلورم عکس د علي شيرازي دی چې په قدس ډله کې د ولايت فقيه استازيتوب کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دویم قطار کې لومړی عکس د حسن دانايي فر دی چې پخوا د ۱۳۸۹-۱۳۹۵ کلونو تر منځ په عراق کې د ایران سفیر و. ورپسې حسن کاظمي دی چې دی هم د ۱۳۸۵-۱۳۸۹ کلونو منځ په عراق کې د ایران سفیر و.

د دویم قطار دریم عکس د محمد جلال مآب دی چې د عتبات عالیات یا په عراق کې د شیعه امامانو د زیارتونو د بیارغونې مسوولیت ور له غاړې دی. او د دویم قطار وروستی عکس د حسن پلارک دی چې د قومندان خاص دستیار او د قدس ځواکونو د قوماندې د شورا غړی دی.

د قدس ډلې په وړاندې ننګونې څه دي: د قدس ډلې په وړاندې تر ټولو لویه ننګونه د قاسم سلیماني د ځای ډکول دي.

د ایران د پلویانو او مخالفینو په ذهن کې د قدس ډلې د هویت یوه مهمه برخه د قاسم سلیماني پوروړې ده او امتیاز یې هغه ته ورځي.له سلیماني پرته سخته ده چې د قدس ډله د سپاه په لویو پرېکړو کې خپل نفوذ او دریځ خوندي کړي.

اسماعیل قاآني تر اوسه د ایت الله خامنه اي په وړاندې له شخصي او کاري اعتباره برخمن نه دی او له رهبر سره د خاصې اړیکې ټینګښت احتمالاً وخت غواړي.

له بلې خوا سره له دې چې قاآني په تېرو دولسو کلونو کې په سیمه کې د ایران د نیابتي ډلو له مشرانو او قومندانانو سره اړیکې درلودې خو له هغوی سره د قاسم سلیماني په څېر د اړیکو په جوړولو وخت لګیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی به په ډېر احتمال په نږدې راتلونکي کې هڅه وکړي چې هېوادونو ته په سفر سره د نيابتي ډلو د مشرانو او قومندانانو د قوي اړيکو او ملاتړ د جلب هڅه وکړي او ځان به د قاسم سليماني په څېر د ميدان يو فعاله قومندان وښيي نه د يوه دفتر ناستي رييس په توګه.

په دې وخت کې ممکن د ايران د نيابتي ډلو مشران او قومندانان له بېلابېلو ځايونو په قدس ډله کې د خپل نوي قومندان د ليدلو لپاره ايران ته پټ او علني سفرونه وکړي هغه څه چې د قاسم سليماني په دوره کې زيات مروج و.

د قاآني او قدس ډلې لپاره اوس تر ټولو لويه ننګونه د دې خبرې ثابتول دي چې قدس ډله له قاسم سليماني پرته د راکټي توان تر څنګ په منځني ختيځ کې د ايران پوځي - امنيتي او ان ډيپلوماټيک مهم رکن پاتې کيدای شي که څنګه څو لا هم د منځني ختيځ په اړه د ايران په سياستونو خپل سيوری وغوړوي.

د دغو ننګونو د ماتولو لپاره د قدس ډلې او د دې ډلې د نوي قومندان سترګې يواځې او يواځې د ايران د اسلامي جمهوريت د رهبر ايت الله علي خامنه اي د باور او خاص ملاتړ جلبولو ته پاتې دي. خو د خامنه اي د خاص ملاتړ په دوام سره سره هم د دې ډلې په وړاندې تر ټولو لويه ستونزه ګڼل کېږي چې امريکا يې پر ضد فعاله شوې. قومندانان او د نيابتي ډلو مشران يې ور وژني. دا داسې يوه ستونزه ده چې د قدس ډلې د قوماندې شبکې او نورو نيابتي ډلو ته کلکه ضربه ورسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سپاه پاسدا رانو لخوا دا وکراینی الوتکې راغورځول: د اوکراین هوايي شرکت دغه ۸۰۰-۷۳۷ ډوله بوینګ الوتکه د جنورئ په اتمه نېټه له تهرانه اوکراین ته روانه وه او د امام خمیني له هوايي ډګر څخه تر الوتو وروسته سمدستي راولوېده.

په الوتکه کې د ایران، افغانستان، اوکراین، جرمني، سوېډن او بریتانیا وګړي سپاره و چې ټول ووژل شو.که څه هم ځینو غربي کارپوهانو لا له وړاندې د دغې الوتکې د ویشتل کېدو خبره کړې وه، خو په تېرو ورځو کې ایراني چارواکو دا ادعا ردوله.

د ایران وسله والو ځواکونو وروسته په یوې اعلامیې کې وویل چې د اوکراین هوايي شرکت الوتکه په غیرقصدي ډول او د انساني تېروتنې په نتیجه کې د سپاه پاسداران انقلاب ځواکونو راغورځولې ده.

په اعلامیه کې ویل شوي چې دا الوتکه وروسته له هغې په تېروتنې "دښمن هدف" وګڼل شو چې د سپاه پاسداران انقلاب ځواک حساس پوځي مرکز په لور ورتاوه شوه. دا پېښه څو ساعته وروسته له هغه وشوه چې د ایران پوځ په عراق کې، د امریکايي ځواکونو پر پوځي اډه د بالستیک توغندیو حمله وکړه. د ایران حکومت ویلي، ددې تراژیدئ مسئول کسان به سمدستي عدالت ته راښکل شي.

وروسته له دې پېښې د ایران حکومت لوړ پوړو چارواکو داسې غبرګونونه وښودل: ښاغلي حاجي زاده په خپله وینا کې چې د ایران پر دولتي ټلویزیون خپرېده دغه خبره کړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ایران مذهبي رهبر ایت علي خامنه يي هم په الوتکه کې د ۱۷۶ قربانیانو له کورنیو سره ژوره غمرازي څرګنده کړې او په یو بیان کې ددې هیواد له وسلوالو ځواکونو يې غوښتي څو هغه ممکنې نیمګړتیاوې او جرم وڅېړي چې ددې دردناکې پېښې سبب شوي دي.

د ایران ولسمشر حسن روحاني هم د اوکراینۍ الوتکې ویشتل لویه تراژیدي او نه بخښونکې تیروتنه وبلله. نوموړې په خپل ټویټر لیکلي: د داخلي څېړنو پایله دا ده چې ویشتل شوی توغندی د انساني تېروتنې له مخې ددې ا وکرایني الوتکې د غورځېدو سبب شوې.

د ایران د بهرنیو چارو وزیر جواد ظریف ویلي؛ پېښه د امریکا متحده ایالتونو د "ماجراجویۍ" له کبله د رامنځته شوي کړکیچ پر مهال شوې ده. ښاغلي ظریف پر خپل ټویټر لیکلي: د وسلوالو ځواکونو د داخلي څېړنو لومړنۍ پایلې ښيي چې د امریکا د ماجراجویۍ له کبله د راپورته شوي بحران پر مهال، بشري تېروتنه ددې ناورین سبب شوې ده.

هغه زیاته کړې چې موږ خپلو خلکو، د ټولو قربانیانو کورنیو او په پېښه کې نورو متاثره شویو هېوادونو ته خپله ژوره خواشیني څرګندوو، بخښنه غواړو او تسلیت وړاندې کوو.

د ا وکرایني الوتکې د ویشتلو پر وړاندې د ا وکراین حکومت غبرګون: د ا وکراین ولسمشر ولادیمیر زېلینسکي ویلي، کیف تمه لري چې په تهران کې د حکومتي ځواکونو له خوا په توغندي د راغورځول شوې اوکراینۍ الوتکې په اړه ایران بشپړه څېړنه وکړي، پړه ومني او زیانمنو ته تاوان ورکړي.

د اوکراین د ولسمشر په رسمي ویب پاڼه خپره شوې اعلامیه کې راغلي: موږ له ایران تمه لرو چې په دې اړه بشپړې او پرانیستې څېړنې، مسئولو کسانو سره د عدلي چلند، د وژل شویو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

جسدونو د سپارلو، د تاوان ورکولو، او د ډيپلوماتيکو چينلونو له لارې د رسمي بخښنې لپاره د خپل چمتوالي ډاډ راکړي.

د سليماني وژنه، د ايران انتقام او سيمه د يو بل بحران په لور

د امريکا د متحده ايالاتو له خوا د قاسم سليماني وژنه يو جنګي عمل دی چې عواقب يې ناڅرګند دي. ايران د امريکا په وړاندې دغوچ ځواب خبر داری ورکړ او دجنرال سليماني له جنازې او تدفين وروسته د شپې په مهال په ګاونډي هېواد عراق کې د امريکايي پوځ دوه مهمې اډې په لسګونو بالاستيکي توغندي وويشتل چې د ايراني رسنيو له قوله پکې اتيا امريکايي عسکرو ته مرګ ژوبله واوښته.

سليماني د ايران او په سيمه کې دايران پلوه خوځښتونو لپاره ډومره مهم و په دې کې شک نه شته چې جنرال سليماني د ايران د مذهبي ريژيم لپاره يو مهم پوځي قومندان و او د ايران څخه د باندې يې د ايراني حکومت د ګټو د ساتلو لپاره د پټو عملياتو مشري کوله خو په سوريه کې دجګړو څخه وروسته مخامخ ميدان ته راووت او د ولسمشر بشارالاسد د حکومت د ژغورلو لپاره يې د حکومت سُني وسلوال مخالفين وټکول او د اسد ريژيم چې وروستۍ سلګۍ يې وي د همدي جنرال په هڅو وژغورل شو.

په عراق، لبنان او يمن کې يې د شيعه حرکتونو د ملاتړ په پار مستقيمه مداخله کوله عراقي چارواکو دسليماني له وژل کيدو وروسته په ښکاره وويل چې همدا سليماني و چې ددوي حکومت يې وساته .

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال سليماني د اسرائلي اشغالګرو په خلاف د فلسطيني آزادي غوښتونکو خوځښتونو حماس او اسلامي جهاد نظامي تمويل هم کاوه چې د جنازې په مراسمو کې يې د حماس د اسلامي تحريک سياسي مشر "اسماعيل هنيه" برخه واخيسته او هغه ته يې د قدس دشهيد لقب ورکړ.

ايران مجبور دی غبرګون وښيي: د سليماني وژنه د جګړې معنی نه ورکوي او نه به يې له کبله جګړه رامنځ ته شي. خو زما په اند چې البته جګړه روانه ده. زما په اند که ايران د سليماني د وژنې وروسته د غچ په اخيستلو غبرګون ونه ښيي نو هم به په کور دننه کې او هم به په نړيواله توګه ځان شرمولی احساس کړي.
اسلامي جمهوريت د دغه هيواد په کور کې دننه د پياوړتيا خپل تعارف کړی او دښمنان يې کمزوري معرفي کړي دي. که اوس اقدام ونه کړي نو به يې دغه دريځ زيانمن شي. که چيرې تهران د سليماني د وژنې په وړاندې غبرګون ونه ښيي نو ښايي د امريکا متحده ايالات او اسرائيل د ايران د لېوالتيا پر ضد خپل اقدامات دوه چنده زيات کړي. له دې کبله ايران د يو ډېر سخت انتخاب سره مخامخ دی.

د امريکا د حداکثر فشار پاليسي: د ايران او د امريکا د متحده ايالاتو تر منځ اړيکې لا کړکېچنې شوي کله چې متحده ايالاتو په ۲۰۱۸ کال له هغه تړون څخه ووتل کوم چې د ايران د اتومي پروګرام په حواله د ملګرو ملتونو د امنيت د شورا د دايمي غړو، اروپايي اتحادیې او ايران تر منځ شوی ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې ترڅ کې متحده ایالاتو د ایران پر ضد نوي بندیزونه ولګول او د حد اکثر فشار پالیسي یې په داسې حال کې پر مخ بوتله چې پر دپلوماتیک دریځ یې هېڅ داسې ځای نه ؤ پرې ایښی چې د کړکېچ د سړولو لپاره د اړتیا پر وخت فعال شي.
تهران د خپل مهم قومندان سلیماني په وژنه کې چې د امریکا له لوري تر سره شوی یو جنګي عمل ویني چې د تهران په نظر د امریکا د نورو جنایي کارونو له لړۍ څخه یو دی.
امریکا د لاندې دوه لاملونو له وجې د سیمه ایزو هیوادونو ترمنځ مذهبي او سیاسي اختلافاتو ته لمن وهي: لومړۍ دا چې سیمه کې پراخې طبعي زیرمې دي او ستراتیژیک موقعیت لري.او امریکا غواړي د خپلو ګټو لپاره په سیمه کې پراخ سیاسي او نظامي حضور ولري.
دوهمه دا چې امریکا په نړۍ کې د وسلو تر ټولو ستر تولیدونکی هیواد دی، او دا خبره طبعي ده، چې د وسلو د خرڅلاو بازار هغه مهال ګرم وي، چې د هیوادونو ترمنځ تشنج او اختلافات وي. او همدا لامل دی، چې تېر کال په سعودي عربستان او متحده عرب اماراتو نړۍ کې له امریکا څخه ترټولو ستر د وسلو پېرودنکي هیوادونه وو.
د ایران ستراتیژي: د ایران د ستراتیژۍ زما په اند مخ په وړاندې دفاع یې تاکتیک دی. دا په دې معنی چې ایراني ځواک کوښښ کوي چې په ناڅاپه خپل اقدام سره د دښمن قوتونه حیران کړي او په دې توګه یې له خپلې خاوري څخه لیرې وساتي. یعني ایران کوښښ کوي چې له خپلې خاورې څخه دباندې دښمن وځپي.
د امریکا د سمندري پوځ متقاعد جنرال پاول فان رېپر وایي چې بعضې وخت د ګڼ شمېر مارانو په پرتله د یو واحد لوی ایږ سره جګړه کول آسانه او د اټکل وړ وي. یعني ایران ښایي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مخامخ او مستقيم جنګ پر ځای نورې لارې غوره کړي. پاول فان زياتوي چې البته دا هم يو حقيقت دی چې هره جګړه خپل ځان ته جلا تحرک لري او د نړۍ هېڅ دولت او حکومت په دقيقه توګه مخکې له مخکې د يوې جګړې پايلې او عواقب نه شي محاسبه کولای.

د امريکا او ايران ترمنځ مخامخ جګړه: له هغه وروسته چې امريکايي الوتکو د عراق په پلازمېنه بغداد کې د ايران د سپاه پاسداران د بهرنۍ څانګې نامتو قومندان، جنرال قاسم سليماني وواژه، د دواړو هېوادونو ترمنځ لانجو او ګواښونو زور اخيستی، تر دې چې، ځينې دا ويره احساسوي چې ښايي د دواړو هېوادونو ترمنځ مخامخ جګړه ونښلي. د افغانستان په شمول د ايران نور ګاونډي هېوادونه هم د دواړو هېوادونو ترمنځ د لانجې له پراختيا اندېښنې لري. منځني ختيځ کې هم ددې لانجې په تړاو پراخ بحثونه کېږي، ځينې يې د خورا خطرناکې اوږدمهاله جګړې اټکل کوي.

ايران د امريکا بريد د نړيوالو اصولو خلاف کړنه بولي او ګواښ يې کړی چې د خپل نامتو قومندان سليماني غچ به اخلي. امريکا وايي پر سليماني يې په دې خاطر بريد وکړ، ځکه هغه د يو شمېر امريکايي نظامي او ملکي وګړيو د وژل کېدو عامل و. د امريکايي ولسمشر ډونالډ ټرمپ مرستيال، مايک پينس تازه څرګنده کړې چې سليماني په ۲۰۰۱ز کال کې د سپټمبر د ۱۱مې، لس بريدګر د ايران له لارې افغانستان ته لېږلي وو. امريکا له هغه وروسته د ايرن پر ضد ورته ګام واخيست چې په بغداد کې د امريکا سفارت له سختو ګواښونو سره مخ شو. امريکا ددې ګواښونو پړه پر ايران اچوي. امريکا پر ايران تور لګوي چې د قدس ځواک پر مټ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبنان کې د حزب الله، په عراق کې د حشد شعبی، په سوریه کې د فاطمیون لښکر او په یمن کې د انصارالله په نومونو ډلو سره اړیکې لري او د هغوی هراړخیز ملاتړ کوي.

د ایران او امریکا لانجې اوږده مخینه لري، دواړه هېوادونه یو بل ته سخت ګواښونه کوي، تازه اندیښنې دادي چې ددې ګواښونو پایلې به خطرناکې وي، تر اوسه نه ده جوته چې امریکا او ایران به مخامخ جګړې ته ننوځي، که به یو ځل بیا، په سیمه کې نیابتي جګړې ته زور ورکړي.

اوسنیو حالاتو ته په کتو سره د امریکا او ایران ترمنځ د مخامخ جګړې امکان کم دی. ښایي د امریکا کانګریس او ملت له امریکایي حکومت سره په منځني ختیځ کې له عراق وروسته یوه بله اوږده، لویه او د لوړو لګښتونو لرونکې جګړه، ونه مني. بل لور د ملګرو ملتونو په امنیت شورا کې ښایي چین او روسیه دواړه، هڅه وکړي چې ددې جګړې مخه ډب کړي. له اسرئیلو پرته ښایي د امریکا نور نړیوال ملګري، نه یواځې له دې جګړې سره ملګرتیا ونکړي، بلکې د جګړې په لګښتونو کې هم ملاتړ وسره ونکړي، پایله دا چې؛ په ورته حالاتو کې امریکا نه غواړي له ایران سره نېغې جګړې ته ننوځي.

که څه هم ایران ستراتیژیک ملګري لري، خو دا چې چین او روسیه دواړه په روانه لانجه کې مخامخ ښکېل نه دي، ځکه نو د لویې او مخامخ جګړې امکان کم بریښي. ایران له یو شمېر جدي ګواښونو سره مخ دی، نشي کولای د نړۍ له یوه ځواکمن هېواد سره اوږدې جګړې ته ننوځي. د ایران اوسنی اقتصادي حالت چې د تېرو څو کلونو پرلپسې اقتصادي بندیزونو ځپلی، نشي کولای د جګړې دروند بار پورته کړي. په ایراني نظام کې دننه ډېر اندونه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ جګړې مخالف دي. په کور دننه یې لاریونونه او اختلافات بل اړین بحث دی چې د جګړې له پیل سره به لا زور اخلي، دغه مخالفتونه ښايي د ایراني نظام پر وړاندې د یوه ګواښ په توګه یو ځل بیا را څرګند شي. دواړه خواوې له مخامخ جنګ څخه ویریږي ځکه که چیرې جنګ ښخ شي خامنه ای به ضرور د خپل قدرت او چپنه په کښې بایلوي، او امریکا به هم زیات تلفات او خسارات ووینې.

امریکا کې په کور دننه د ایران سره ټکر جدي غبرګونونه راپارولي، ډیموکراتانو د ټرمپ دا چاره خپل سرې کړنه وبلله او د جګړې د قومندان په توګه یې په کنګره کې د هغه د واکونو د کمولو په لایحه کار کوي، دارنګه په نړیواله کچه د امریکا دودیز ملاتړی هم هومره جدي نه ښکاري، سعودي چې د امریکا په هره فتنه کې لکه ناتار مچ لتاړې وهي امریکا ته خپل استازي د کړکیچ د کمولو لپاره لیږلي. روسیه او چین چې په امنیت شورا کې د نړیوالو غبرګونونو د ویټو حق لري پدې موضوع کې تقریباً د ایران په خواه کې او د پوتین ناڅاپي سفر دمشق او بیا ترکیې ته هم د امریکا، ایران او سیمې لپاره بې پایلو نده. تر ټولو مهمه دا چې په عراق کې د تیرې یوې اونۍ بدلونونه هم امریکا ته په سیمه کې د مشروعیت او اوږدمهاله شتون په لار کې د ستراتیژیکې ماتې په معنا ده.

د سلیماني وژنه او افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د مرستندویه دفتر یا یوناما مرستیال ټوبي لانزر له بي بي سي سره په یوه ځانګړې مرکه کې ویلي، هیله لري چې د جنرال سلیماني وژنه به پر افغانستان ناوړه اغېز ونلري.

دې ته په کتو سره په ملګرو ملتونو کې د عمومي منشي په ګډون د زغم غوښتنه شوې او موږ دلته په کابل کې حالات په ځیر سره څارو او زه هیله لرم چې بده پیښه به نه کیږي او داسې څه به ونشي چې په افغانستان کې هر ځوک اغېزمن کړي ځکه چې په افغانستان کې هیڅوک نور تاوتریخوالی نه غواړي.

افغانستان ته ځینې متوجه احتمالي ګواښونه :

۱- د جنرال سلیماني په وژلو سره به په قطر کې د طالبانو او متحده ایالاتو ترمنځ د افغانستان د سولې مذاکرات چې یو نوي پړاو ته ننوتلي بې نتیجې او یا به هم د یو وخت لپاره متوقف شي او د افغانستان موضوع به د متحده ایالاتو او سیمې هېوادونو له نظره وغورځي.

۲- دا چې د امریکا او ایران ترمنځ په دومره کړکېچنه لانجه او ګواښونو سربیره بیا هم د مخامخ جګړې امکان ډېر کم دی، نو څه به کیږي؟ تر ټولو لویه اندېښنه په سیمه کې د نیابتي جګړې پراختیا ده، چې تر بل هر چا یې لوی زیان د ایران ګاونډیو هېوادونو ته رسیږي. که څه هم ددې جګړې ډېر تمرکز به پر منځني ختیځ په ځانګړې توګه پر عراق او سوریه باندې وي، خو افغانستان هم له دې احتمالي ګواښ څخه خوندي نه دی. د سلیماني د وژل کېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غبرګون کې ځینو افغان سیاستوالو سلیقوي اعلامیې خپرې کړي، خو د دولت دریځ معقول، بې طرفه او د هېواد اوسنیو حالاتو ته په کتو سره یو مناسب اقدام ګڼل کېږي.

که خدای مکړه د دواړو هېوادونو ترمنځ پراکسي جګړه زور اخلي، یوه لویه اندېښنه داده چې ښایي ایران په مرکزي افغانستان کې د فاطمیون لښکرو لپاره بستر جوړ کړي او هماغلته د امریکایي ګټو پر خلاف بریدونو ته زور ورکړي. دا کار ښایي د افغان حکومت لپاره یو سرخوږی شي، خو د افغانستان د نظامي ځواک پیاوړتیا ته په کتو سره ښایي دا ځواک ژر وځپل شي او ددې توان پیدا نکړي چې خپلې جګړیزې رېښې وغځوي.

بله اندېښنه داده چې ښایي ایران د طالبانو پر لاس له امریکا غچ واخلي او یا هم د خپلې نیابتي جګړې د پراختیا لپاره په افغانستان کې له دې تحرکي عامل څخه ګټه پورته کړي، خو ددې احتمال پر وړاندې هم خنډونه شته؛ افغان طالبان هر کله وایي، چې هغوی هیڅ نړیواله اجنډا نه لري، دې خبرې ته په کتو سره، د طالبانو رهبري ښایي د امریکا او ایران ترمنځ لانجه کې د ښکېلتیا څخه ډډه وکړي.

پاکستان د امریکا ستراتیژیک ملګری پاته شوی، د پاکستاني نظامیانو د روزنې هغه پروګرام چې امریکایي ولسمشر ډونالډ ټرمپ درولی و، تازه بیرته په پیلیدو دی، که امریکا یو ځل بیا پاکستان ته د مرستو لاس ور اوږد کړي، پاکستان کولای شي پر طالبانو فشارونه زیات کړي چې د امریکا په خلاف د ایران ملګرتیا ونکړي. د افغانستان د سولې پر بهیر هم ښایي د ایران او امریکا اوسني مخالفتونه اغېز پرېباسي، خو دا به په دومره کچه نه وي چې خدای مکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيخي دا بهير په ټپه ودربږي. په دې چاره کې هم امريکا د پاکستان له نفوذ څخه ګټه پورته کولای شي.

۳- افغانستان به پر يو رقابتي ميدان بدل شي چې دا کار به افغانستان په سېمه کې بې اعتباره، او د افغانستان استقلاليت به تر سوال لاندې راولي.

که جګړه ونښلي، زموږ ګټه به څه وي؟

- هغه جګړه چې د جګړې د جغرافيې او د سيمې د سياسي جغرافيې د تغير زيږنده ده ،پيليدونکي ده.

په دې وروستيو کې د زياتو اختلافونو له امله په سيمه کې د امريکا او ايران ترمنځ يوه نوې جګړه پيليدونکې ده.که څه هم ددواړو هيوادونو تر منځ اختلافات اخري اوج ته رسيدلي او جګړه پيل شي، پر افغانستان به يې منفي تاثيرات دومره نوي بلکه مثبت تاثيرات به له ځانه سر ولري.ددې جګړې پيل سره به د افغانستان ۴۰ کلنه جګړه ختمه او شايد د تل لپاره ورته د پای ټکی کيښودل شي. د امريکا او ايران ترمنځ جګړه به نه يواځې د افغانستان ۴۰ کلنې جګړې جغرافيې ته تغير ورکړي بلکه د وخت په تيريدو سره به د سيمې سياسي جغرافيې ته هم تغير ورکړي او د همدې لارې به دا جګړه پاکستان ته هم سرايت او نفوذ وکړي په افغانستان کې دا ځينې پاکستان او ايران پلوه مصنوعي سياسي ډلې او سياسي مبصرين په دې اند دي او ټوله ورځ تبليغ کوي وايي: که چيرې دا جګړه پيل شي د افغانستان په سياسي ،اقتصادي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوداګریز وضعیت به ډیر منفي او بد تاثیر وکړي او د نظامي پلوه به هم افغنستان په دغه اور کې نور هم ښکیل شي چې په نتیجه کې به افغنستان د سیمې د قدرتونو د جګړې ډګر شي دا ددوي څه ډول قضاوت او تحلیل ده؟جنګ به دایران پر خاوره کیږي، د جنګ میدان به افغانستان وي؟

هغه ظالم ګاونډي هیوادونه چې ۳۰-۴۰ کلنو راهیسې یې د افغنستان په بي ثباته، ناامنه کولو،وژلو او ورانولو کې یې خپله ټوله انرژي مصرف کړې، هیڅکله یې د افغانانو وژلو ته دمه نه کړې او نه یې پر افغانانو اسلامي ترحم، او نه یې انساني کرامت ته قایل شوي دي.دغه ګاونډي هم دا هڅه کړي چې د خپلو شومو اهدافو ترلاسه کولو لپاره یې په افغنستان کې د جنګ میدان ګرم ساتلی، اوس چې پر ایران دا نوي جګړه پیلیدونکي ده، زموږ جلاالتمآب ولسمشر محمد اشرف غني که څه په دغه شخړه کې د ډیپلوماتیکي اصولو له مخې د افغنستان موقف بې پرې څرګند کړ او هیڅ اړخ کې یې ځان واقع نه کړ، د ستایلو وړ دی، ولې د افغانستان ولسمشر ښخه مو هیله داده چې په خفیه ډول کولای شي د خپل سیاسي او شخصي نفوذ نه کار واخلي تر څو د ټرمپ په اداره کې ددې جنګ ګرمولو لپاره لابي وکړي او همدارنګه د سعودي عربستان په شاهي حکومت کې هم ددې جګړې ګرمولو او شروع کولو لپاره لابي وکړي، حداقل تر څو د افغانستان یو بد مداخله کوونکي ګاونډي د ځمکې له نقشې ښخه محوه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د افغانستان په ما رکيټونو کې به د ايراني کمپنيو سوداګريز مال کم،او ځای به يې افغاني محصولات ونيسي.
- طالبان به هڅه وکړي چې لدې جنجاله ځان لرې وساتي او د امريکا سره د سولې موافقه تر لاسه کړي. امريکا مجبوره ده او بايد تر خوړ ګوتې ونيول شي.
- ټرمپ به هڅه وکړي چې د افغانستان جبهه وتړي او دېته اجازه ور نکړي چې ايران په افغانستان کې مشکلات ورته خلق کړي.
- په زرګونه هزاره ګان چې وار له مخې يې ايران په منځني ختيځ کې په فاطميون کې جنګوي، د شهادت جامونه تش کړي.
- زموږ صنعت، زموږ جګړه ده. هيڅ ملت دې بې صنعته نشي. مانا جګړه د پيسو باران دی که پر ايران و اوري، موږ ته يې څاڅکې او سوړ شمال راځي.
- ايران په فرهنګي حوزه کې زموږ ستراتيژيک دوښمن او د ارزښتونو لومړی لمبر غل دی. د امريکا ځينه يې هرومرو له پښو غورځوي. ټول پوهېږو، چې امريکا په کوم هېواد کې جګړه کړې، بيا هغه هېواد په کونه نه دی کېناستلی نو ګاونډي ته هم همدا برخليک ګوري.
- که د ايران رژيم نسکور شي، دلته به يې د غلامانو /ټوټاپيانو /روشنايانو هوا ووزي او افغان دولت به ددوي له شر څخه خلاص شي.

افغان حکومت بايد څه وکړي: د افغانستان حکومت ته په کار ده چې له يوې خوا خپله بشپړه بې طرفي وساتي، له بلې خوا پرې نه ږدي چې د افغانستان خاوره د کوم بل هېواد پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضد وکارول شي، په دې کار سره کولای شي چې احتمالي ګواښونه لیرې کړي. له امریکا سره د یوه ستراتیژیک ملګري په توګه خپلې اړیکې وپالي او له ایران سره د تېر په څېر د یوه ګاونډي هېواد په توګه پر درناوي سربیره د سیمه ییزې همپالنې د نظریې پر بنسټ ورسره سیمه ییزې مخامخ او نا مخامخ همکارۍ او اړیکې وپالي.

د قدس ځواکونو نوی قوماندان اسماعیل قاآني

په بغداد کې د جنرال قاسم سلیماني له وژلو څو ساعته وروسته د ایران مذهبي مشر علي خامنه ای، اسماعیل قاآني د هغه د ځایناستي په توګه وټاکه، نوموړی له تېرې پیړۍ له اتیایمو کلونو راهیسې د سپاه پاسدارانو له مهمو او مشهورو مشرانو څخه ګڼل کیږي، دعراق ایران په جګړه کې یې رول ډېر مهم بلل شوې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاآني د خراسان ولايت په مشهد کې په ۱۹۵۸ کې زيږيدلی دی، د سيمې په يو شمېر هېوادونو کې د لاسوهنې ملاتړی دی په ځانګړې توګه په سوريه او عراق کې نوموړی دې جګړو ته د (برخليک ټاکنو) هغو په سترګه ګوري، دنظامي سلاکار په توګه يې په کې ونډه هم اخستې ده. اسماعيل قاني ته د جنرال سليماني د سيوري په سترګه کتل کيږي ځکه د همده په څېر سخت دريځه دی، دسليماني ښی مټ وو.

لواء فاطميون رامنځته کول د اسماعيل قاآني طرحه او پلان و، چې په ۲۰۱۴ ز کې عملي شو او په سوريه کې د بشار الاسد له ملاتړ لپاره ترې کار واخيستل شو. قاآني په قدس ځواکونو کې کومه نوې او تازه کاره څېره نه ده.

هغه نه يوازې دا چې د قدس ډلې د تاسيس له پيل راهيسې په دې ډله کې له دريو لسيزو حضور لري بلکې په تېرو دولسو کلونو کې يې د قاسم سليماني مرستيالي او د هغه د ځای ناستي دندې مخته وړلې. قاآني دوه لسيزې د جنرال سليماني د مرستيال په توګه دنده ترسره کړې ده، په سپاه پاسدارانو کې يې مهمې دندې تر سره کړي دي، مهمې يې په افغانستان او پاکستان کې د عملياتو مشري وه.

قاآني د خراسان ولايت دی چې د افغان جنګياليو نه جوړې د فاطميون په څېر د ايران پلوه ډلو د فعاليتونو اصلي مرکز بلل کيږي. د فاطميون په څېر په افغانستان کې د ايران د نيابتي ډلو سره د قاآني د همکارۍ مخينه د ايران او عراق د جګړې وخت ته ورګرځي. اسماعيل قاآني د ايران او عراق د جګړې پر مهال د خراسان ولايت د جنګياليو د دوو اصلي ډلو امام رضا ۲۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

او نصر پنځم لښکر قومندان و. اکثر افغان جنګيالي چې د ايران په ګټه د عراق په ضد جنګېدل د همدغو ډلو غړي و.

هغو افغانانو چې د امام رضا ډله او نصر پنځم لښکر کې د حضور تجربه درلوده او وروسته هم د سپاه تر نظر لاندې د افغانستان په کورنيو جګړو کې ښکېل شول، د قاسم سليماني او د هغه د ځای ناستي اسماعيل قاآني په قومندانۍ سره يې د سوريې په کورنيو جګړو کې برخه واخيسته چې هدف يې د بشار الاسد د رژيم ملاتړ و.

د سوريې په جګړه کې د فاطميون ډله تر ډې اندازې د قاسم سليماني او اسماعيل قاآني پام ور واړاوه چې کرار کرار دا ډله په لښکر بدله شوه. د افغانستان يو شيعه وګړی عليرضا توسلي چې د ايران او عراق د جګړې تجربه يې هم درلوده او په ابو حامد مشهور و د فاطميون ډلې اصلي بنسټګر بلل کيږي. دی په ۱۳۹۳ کال کې په سوريه کې ووژل شو.

د دغو افغان جنګياليو له ډلې يو شمېر په سوريه کې د رژيم د مخالفو ډلو له خوا نيول شوي هم دي چې وايي ايران له خوږې ګوتې ونېول او د دوی له مجبوريته يې استفاده وکړه.

د افغانستان د اجراييه ريس مرستيال او د افغانستان د خلکو د اسلامی وحدت د ګوند مشر محمد محقق بيا په ۲۰۱۷ ميلادي کال کې ايران ته تللی و او هلته يې د فاطميون او هغو ټولو جنګياليو ستاينه کړې وه چې د ده په خبره د داعش پر وړاندې جنګېدل.

د منځني ختيځ د مطالعاتو د انستيتوت د يوه څېړنيز راپور له مخې چې په ۲۰۱۸ ميلادي کال يې خپور کړ د فاطميون د يوه قومندان محمد حسن حسيني په حواله ويل شوي و چې له ۱۲ زرو تر ۱۴ زرو جنګيالي په فاطميون کې شامل دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويل کېږي چې د دغو افغان جنګياليو کورنيو ته چې اکثر يې په ايران کې دي د ايران د حکومت له خوا پيسې ورکول کيږي او ځينې نور امتيازات.

افغان حکومت تل د نيابتي جګړو مخالفت ښودلی او وروسته له هغه چې دوه کاله دمخه د سوريې په جګړه کې د څه باندې دوو زرو افغان جنګياليو د وژل کېدو خبرونه خپاره شول افغان سياستوالو تُند غبرګونونه وښودل.

حکومت ټينګار وکړ چې له هېواد دباندې له نيابتي جګړو سره مخالفه دی او بايد د افغانانو وينې د پرديو د ګټو لپاره توييې نه شي.

باميانو ته د قاآني د تګ ادعاوې: کله چې قاآني د سليماني ځايناستی اعلان شو، نو افغان خواله رسنيو کې داسې تصويرونه او ادعاوې خپرې شوې چې ګواکې ښاغلی قاآني په مستعار نامه يو کال مخکې د ايران د سفير د مرستيال په توګه باميان ته تللی او هلته يې له والي سره کتلي دي. د باميان والي وايي، هغه مهال د ښاغلي اسماعيلي په نامه کس د ايران له سفارته دغه ولايت ته ورغلی و.

د افغانستان د بهرنيو چارو وزارت سرپرست ادريس زمان په کابل کې د يوې خبرې غونډې پر مهال بي بي سي ته وويل چې ښاغلي قاآني هېڅکله په افغانستان کې د ايران د سفير د مرستيال په توګه کار نه دی کړی:

مورږ دا موضوع څېړو چې دا سفر څه وخت او په څه ډول شوی او موخه يې څه وه. په دې غور روان دی. اوس دومره درته ويلی او تاييدولی شم چې ښاغلی قاآني هېڅکله د ايران د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفیر مرستیال نه و، د رپوټونو له مخې اسماعیل قااني د قدس د ورځنیو نظامي چارو د سمبالولو مسوولیت درلود. دې اداره کې د نوموړي د لوړې رتبې له امله امریکا پر ۲۰۱۲ کال پر نوموړي بندیزونه ولګول.

د امریکا حکومت وایي دا بندیزونه یې ځکه ولګول چې ښاغلی قاانی په بهر کې د قدس ځواکونو پر عملیاتو کار کوي.

کله چې ایت الله خامنه یي د قدس لپاره قاانی مشر ګوماره نو ویې ویل، قدس به له کوم بدلون پرته کار کوي.

قاآني به د سلیماني په څېر اغېز ولري: اوس پوښتنه دا ده چې ښاغلی قاانی به د قاسم سلیماني په څېر اغېز ولري که نه؟ زما په اند، سپاه پاسداران ته په کتلو د شخص د فردي اغېز په ځای خپله اداره ډېره ځواکمنه ده.

دا ګرانه ده چې بیروکراټ قاآني د خپل پخواني مشر په څېر اغېزناکه مشري وکړي، خو بیا هم داسې ښکاري چې د قدس ځواکمن اغېز له امله به قاآني هم اغېزناک وي.

زما په اند قاآني به سملاسي نوي پلانونه پیل کړي، د ایران سپاه پاسداران پر یو کس دومره تکیه نه کوي، د سلیماني د وژلو اغېز به وي، خو له امله به یې د ایران سیمه ییز عملیات او شبکې ډېرې اغېزمنې نه شي او د بدلې اخیستلو هڅې به هم وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخيځليکونه

- فريف، بروشو، نيروهاي قدرتمند منطقه و جهان، ژبا ړه.
- راپور راديو فردا بخش ايرانی راديو آزادی در مورد تمرينات، رهبري ، و قوت نيرو قدس، سال ۲۰۱۸.

- http://president.gov.af/
- http://vpo.gov.af/
- http://www.drabdullahabdullah.com/
- http://Twiter.com/pres.Karzai.
- http://www.hsc.gov.af/
- www.feacbook.com/pres.Rahmatullah Nabil
- http://www.tolonews.com.tv.
- http://www.bbc.com.uk/news
- http://e-visa.mfa,ir

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library